మర్యాదస్తుని కో కథ

దక్షిణ ఇండియా తారల్లోకల్లా ప్రసిద్ధతార కుసుమకుమారి. ఆమెని తెరమీద చూడని కళ్ళు, ఆమె పాటని వినని చెవులు, ఆమెని చూచి విని చప్పట్లుకొట్టని చేతులు, ఆమెని స్తుతించని నోళ్ళు, ఆమె చిత్ర దర్శనాలవేపు నడవని కాళ్ళు మనుషులకి చాలా అనవసరమని పద్యాలు రాశారు నవీన పోతనలు. అంతేగాదు, ఆమె పత్రికల్ని కొనని ధనం ధనం కాదనీ, ఆమె మీది candals చెప్పుకోని క్లబ్బులు క్లబ్బులు కావనీ, ఆమె పద్ధతిని అలంకరించుకోని స్త్రీలు స్త్రీలు కారనీ, ఆమెని హృదయంలో కావలించని పురుషులు పురుషులు కారనీ, ఆమె నామ సంకీర్తనం జరగని గృహం గృహం కాదనీ, ఆమెకి సన్మానం చెయ్యని పట్టణం పట్టణం కాదనీ కూడా సీసపద్యాలు రాసి చివరికి ఆమె పైన పద్యాలు రాయని కవి కవి కాదన్నారు. ఆ అపనింద కథలకు పైకి కూడా వొచ్చేట్టు కనపడి భయంతో ముందే ఈ కథ రాసేస్తున్నాను అన్నాడు, ఆంధ్ర కథకుడుగా ఆచంద్రార్కం అద్భుత మహిమతో ఆరాధింపబడాలని ఆశించే ఈ కథక రాజన్య చూడామణ్ని.

కుసుమబాల గత పదిసంవత్సరాలనుంచి ఆంధ్ర, తమిళ, కర్నాటక, మళయాళ, కన్నడ, హిందీ, సాంఘిక, జానపద, చరిత్రాత్మక,

భక్తి, సాంఘిక, సాంసారిక చిత్రాలలో ప్రధాన నాయికియై నటించింది. అన్ని భాషలలోనూ ప్లేబాక్ లేకుండా కర్నాటక, హిందీ బాణీలలో, శాస్త్రి సినీమా, నవీన, భారతమాత, భర్తమాత, తెలుగుమాత, తమిళమాత, తన సొంత మాతల కీర్తనల్ని పాడింది.

ఆమె వివాహానికి సమస్త సినీమా కళా ప్రపంచం హాజరయింది. ఆ పెళ్ళి చాలా ఆలస్యంగా, అనవసరంగా జరిగింది. వరుడు ఎవరో చాలా కాలంనించి అందరికీ తెలుసు. ఆమె చిత్రాల డైరెక్టరు సంజీవరాయుడు. అతను ఆమె చిత్రాల డైరెక్టరు కావడానికి అర్హత, పదేళ్ళనించి ఆమె తయ్యా భాగస్థుడు కావడం. యోగ్యత ఆమె సినిమాకంపెనీ షేర్ల భాగస్థుడు కావడం! ఆమెకి వొచ్చిన పెళ్ళిబహుమానాలతో మద్రాసు నగరంలో బట్టలషాపులూ, నగలషాపులూ పాత సరుకు తీసేసి నింపవొచ్చు.

గొప్పడిన్నరు ముగిసేప్పటికి ఇంకా రాత్రి తొమ్మిది గంటలే. సినీమాల:ఆర్కెస్ట్రాలూ, పాటకులూ, హాస్యనటకులు, చేసిన తరువాత ఏమేం ప్రోగ్రాములు వుంటాయో తెల్లాక్తూ అనుకున్నారు అతిథుల్ని ఒక పెద్దహాలులో ఆసీనుల్నిచేసి సంజీవయ్య వాళ్ళని ఎడ్రెసు చేశాడు.

"ఈ శుభ సమయంలో మిమల్ని వినోదపరచడానికి నాకు ప్రత్యేకమైన పద్ధతి తోచింది. పాటకచేరీలు మొదలైనవి చాలా మామూలు. మనం రోజూ అవస్థపడే పాటల్ని వాళ్ళు ఇక్కడ వినిపించడం పాతకం ఈ రాత్రి మీకు ఓ కథ చెపుతాను. అది ఈ నాటి వధూవరుల ప్రణయ బాధ—లేక అప్రణయబాధ—లేక జీవిత శోధ, కాకపోత ప్రణయ మరణ బోధ" అని అడిగాడు.

సంజీవరాయుడు చాలా ప్రేమాస్పదుడు. గర్వమూ ఈర్ష్య లేని మనిషి. ధర్మపరుడు. కష్టంలోవున్న సోదరుడికి వెంటనే ఆలోచన లేకుండా చెయ్యి అందిస్తాడు. కనక ఎవరికీ అతనిమీద ఈర్ష్యగాని, ద్వేషంగాని లేదు. అతను చెప్పే కథని చాలా కష్టంతో విన నిశ్చయించుకున్నారు, అక్కడ కూడినవాళ్ళు.

"నా వయస్సు? ముప్పైఎనిమిది. కుసుమ వయస్సు నే నెరుగను. కాని ఇప్పుడు చెప్పానంటే సాయింత్రంలోగా విడాకుల దర

ఖాస్తు పడుతుంది. కనక ఆమె వయస్సు పత్రికల్లో ఆరేళ్ళనించి ప్రక టిస్తున్నా ఇర వైఏళ్ళే నంటాను. ఆమెకి ఇప్పుడు ఇర వైఏళ్ళే ఐతే ఆమె సినిమాల్లో తన పదోఏటనే చేరివుండాలి, అనే ప్రశ్నని మీరం దరూ మాకు వినపడకుండా తర్కించుకున్నదే గనక, నే నంతకన్న ఏమీ చెప్పనక్కర్లేదు.

ఈ వివాహం జరగడానికి వీలును కల్పించిన అయ్యదేవర కాళే శ్వర్రావుగారికి నమస్కారంతో ఈ కథని ప్రారంభించకపోతే చాలా కృతఘ్నుల మౌతాము. మార్పుడు వివాహాలు చేసుకో తలుచుకున్న వారు, ముందే ఎట్లా సంసిద్ధులు కావాలో ఆయన బిల్లులో సూచించి మన కందరికీ కృతజ్ఞతాపాత్రు లైనారు. అదే గాక మీరందరు కూడా మాకు కృతజ్ఞులు కావాలి. ఎందుకంటే మాది, భవిష్యత్ సూచకమైన వయపీర్ వివాహం. మీ అందరికీ ఆదర్శప్రాయం. త్వరలోనే మీరం దరూ మమ్మల్ని అనుకరిస్తారనీ, ఇప్పుడు కుర్చీలలో కూచున్న జంటలు, కొంతమందైనా, ఇంకోసారి ఇట్లా ఓ శుభకార్యానికి కలుసు కునే లోపల స్థలాలు మార్చుకునే యోగ్యతని న్యాయశాస్త్రరీత్యా సంపాయించుకుంటారనీ ఆశించడంకల్ల కాబోదని విశ్వసిస్తున్నాను.

నేను చెప్పబోయే కథలో అతను "అంటే" సంజీవరాయుడు. ఆమె—అంటే కుసుమకుమారి. ఈనాటినించి ఆమె కుసుమదేవి. ఇది వరకు కూడా శరీరరీత్యాకుమారి కాదనుకోండి. ఈనాటినుండి చట్ట రీత్యా కూడా కాదు.

ఈ కథ ఐదు భాగాలు—

1

అనాడు అతను ఓచిత్రానికి సహాయ దర్శకుడు. అంటే ఆ ఉద్యోగం హోదా తనకి తానే ఇచ్చుకున్నాడు. ఆ రాత్రి షూటింగు ఐ, బైటికి వచ్చేప్పటికి, ఒకామె నుంచుని వుంది బైట రోడ్డుమీద. ఆ అపరరాత్రి స్టూడియోదగ్గిర ఒక్కత్తెగా ఆమె నుంచుని వుండడం వింతగా కనిపించి ఆగాడు అతను. అపరరాత్రు లైనా స్టూడియోల వెల వల, పీడల్లో, చెట్లకొమ్మలమీద, బైటికి వొచ్చే మనుషుల బుజాల

మీద రంగుల పిట్టలు వాలుతోవుంటాయి, ఎప్పుడన్నా. కాని ఆ పిట్ట లకి కార్లున్న వాళ్ళ బజాలూ,హొటలూ చాలా యిష్టం. ఈమె వాలకం వేరుగా వుంది. ఆగాడు. ఎందుకు రాగాడా? ఆగకపోతే కథే లేదు. నిరంతరం ప్రతినిమిషం యుగ యుగాల్నుంచి ఈ మాయ తెరమీద బొమ్మలా వల్లే విసుగులేని కథకుడే ఆపాడు అతన్ని, కొత్తకథకోసం.

"ఎవరు?" అని అడిగాడు.

తలెత్తకుండానే "ఏం లేదు" అంది.

"ఫిల్ములో చేరాలని వొచ్చావా?"

"అవును" అని ఆమె అంటే ఏం జరిగేదో. ఎందుకంటే అతని ప్రశ్న, జేబులో నాల్గు ఫిల్ము కంపెనీల అధికారం పెట్టుకుని అడిగినంత ధీమాగా వుంది. మరి దిక్కులేనట్టు నిలుచున్న స్త్రీముందు, 'తానుతప్ప దిక్కులేని భార్యముందూ' కాకపోతే ఇంకెక్కడ చూపుతాడు తన గొప్పతనం పురుషుడు, ఈ క్రూర ప్రపంచంలో? కాని నవీనకాలంలో స్త్రీకి పరాయిదిక్కు దొరకడం సులభ మౌతోంది. అందుకనే పురుషుల్లో ఆత్మవిశ్వాసం, ధైర్యం తగ్గిపోయినాయి. ఎందుకంటే పురుషుల కార్యశూరత్వానికీ, ఔన్న త్యానికి స్త్రీలనేత్రాలలో ఆరాధనే జన్మస్థానం.

ఆ రాత్రి ఆమె కాదని తలపూయించింది.

"ఐతే, ఎందు కిక్కడ?" అని విసుక్కున్నాడు అతను. మొహంచెల్లడానికవీ ఆ రోడ్డుమీదకూడా అధికారాన్ని వహించి. అధికారం వున్న వాళ్ళకి స్థల కాల నిర్ణయం కాని, అవి ఎక్కడా లేని వాళ్ళకి హద్దేముంది?

"సూర్యనారాయణగారు వున్నారా లోపల?"

"ఏసూర్యనారాయణ?"

"చిత్రాంగదుడి వేషం"

"ఓ! ఉన్నాడు. ఎందుకు?"

"ఏంలేదు, మావూరే."

"రమ్మని చెప్పనా?"

"వొద్దు వొద్దు. వున్నారా అని; అంతే."

ఆమె తల తిప్పేసుకుంది.

అతనూ అక్కడే ఆగాడు.

నాలుగు నిమిషాల్లో సూర్యనారాయణ వొచ్చాడు. ఆమె నీడ లోకి జరిగింది. అతను వెళ్ళాడు. ఆమె అక్కడే నుంచునివుంది.

"ఏమిటి ఇంకా ఇక్కడే వున్నావు?"

"ఏమీ లేదు, ఏమీ లేదు," అని తడుముకుంటోంది.

"ఇం కెవరూ వుండరు ఇక్కడ, ఇంటికి వెళ్లు."

"వెడతా వెడతా" అంటోంది. కళ్ళంబడి నీళ్ళు తిరిగాయి. పెదిమలు వొణికాయి. వేళ్ళతో చీరె చెరుగుని చుట్టిపెడుతో కిందికి చూస్తోంది.

"డబ్బులు లేవా బస్సుకి?"

"వున్నాయి, వున్నాయి."

"ఎవరికోసమన్నా నుంచున్నావా?"

"ఎవరికోసం నుంచుంటాను?"

ఆమె మాటలు నిజ మనిపి స్తున్నాయి.

"తోవ తెలీదా? పేట పేరు మరిచిపోయావా?"

"రైలుస్టేషన్ దగ్గిరే"

"వెళ్ళు మరి. ఎక్కిస్తాను రా, బస్సు చప్పున"

"మీరూ రండి అందాకా" అంది.

"ఎందుకు భయం?"

"భయంలేదు. మీరూ రండి"

సెంట్రల్ స్టేషన్ ఎదురుగా దిగారు.

"ఇక్కడ సత్రం వుంది కదూ?"

"ఇదేగా!"

"రండి"

హోటల్లోకి తీసికెళ్ళింది.

"భోజనం పెట్టించండి. మీరూ భోజనం చేస్తారా?"

"అర్ధరాత్రి భోజనమా!"

వాళ్ళ బస్సుఖర్చు కాక రూపాయిన్నర అతనికి ఖర్చు.ఇదీ ఎత్తు.

గోడదగ్గర ఆమె పెట్టె వుంది.మూత తెరిచి రెండు రూపాయలిచ్చింది.

"ఇక్కడేనా నువ్వు వుండడం?" అన్నాడు ధైర్యంగా.

మాట్లాడలేదు.

"ఎన్నాళ్ళయింది నువ్వు ఈ వూరు వొచ్చి?"

"వారంరోజు లయింది"

"ఇక్కడే వున్నావా?"

"లేదు, మావాళ్ళింటో వున్నాను."

"మరి ...."

"భోజనానికి పోదాం."

భోజనం చేశారు.

"నేను వెళ్ళాలి యింటికి" అన్నాడు.

"వెళ్ళాలా?....నాకు కొంచెం పడుకోడానికి స్థలం చూపించ మనండి.వీళ్ళని చూస్తే భయంగా వుంది.మాటకూడా సరిగా తెలీదు."

"ఈ సత్రంలో వొక్కదానివీ పడుకుంటావా? గదికిఅద్దెకూడా అడుగుతారు."

"ఇస్తాను"

కాని ఏమిటో ఆరాటం ఆతని మనసులో. ఈమె వొంటరిగా ఈ సత్రంలోనా?

"ఎందుకు వొచ్చేశావు మీవాళ్ళ యింట్లోనుంచి?"

"ఏం లేదు. శ్రీరంగం పోయినాం, మావాళ్లూ నేనూ. ఇక్కడ బంధువులయింట్లో దిగాం. రైలుదగ్గిర మా వాళ్ళని ఏమరిచి వొచ్చేశాను."

"ఎందుకు?"

"వాళ్ళు ఇష్టంలేదు నాకు."

"ఏం చేస్తావు ఇక్కడ?"

"ఏమీ చెయ్యను."

"బాగా డబ్బువుందా?"

"ఆ. వలభై మూడు రూపాయలు. ఇంకా ఈ గాజులు కూడా ఉన్నాయి."

"చూడూ. చాలా వెర్రిపని చేశావు. వుత్త పిచ్చిదానివిలా గున్నావు. నిన్ను సూర్యనారాయణ ఎరుగునా?"

"ఊఁ" అని కష్టంగా.

"అతనితో చెప్పనా?"

"బాబూ, బాబూ, ఆపని చెయ్యకండి."

"ఎందుకు?"

"నన్ను చూస్తే చాలా కోపం ఆయనికి."

కష్టపడి ఆమె కోగది కుదిర్చి, ఆమెని దాంటో ప్రవేశపెట్టి, బయలుదేరాడు ఇంటికి-ఎవరేం చెయ్యగలరు ఇట్లాంటి మనుషులకి అనుకుంటూ.

"మళ్లీ ఎప్పుడు కనపడతారు?"

"నేనా? నాకిదే పనా!"

"మరి నే నేమైపోనూ?"

ఏడ్చింది. అతని హృదయం ఇంకా సినిమాస్టార్ల బొల్లియేడుపులకీ. గ్లిసరిన్ కన్నీళ్ళకీ అలవాటుపడి గడ్డకట్టలేదు.

"సరేలే. పొద్దున్నే వొస్తాను."

"పోనీ ఇక్కడే పడుకోకూడదూ? వాళ్ళ నడిగితే ఓ చాప ఇస్తారు నాకు. నా పక్క మీకిస్తాను."

"నేను ఇంటికి పోవద్దూ; చాలా బావుంది. రేపు ఒస్తాను" అని విసుక్కుంటో వెళ్ళాడు.

కన్నీళ్ళతో ఒంటరిగా నుంచున్న ఆమె రూపం ఒకటే బాధించింది అతన్నా రాత్రి, అతని భార్య ముద్దు మాటల మధ్య.

మరాడ్నా పొద్దున్న కొంచెం ఉత్సాహంగానే వెళ్ళాడు. తనని పెద్దని చేసి, తాను కనపడాలనుకునే స్త్రీ ఒకామె వుండడం గర్వంగానే ఉంది. ఓ వారం కనపడకపోయినా, ఇంట్లో బియ్యం లేకపోతేనేగాని తాను లేని కొరత తన భార్యకి తోచదు. కూచుని ఉంది గదిలో— అతనికోసం చూస్తో నను కుని సంతుష్టిపడ్డాడు. అవీ ఇవీ మాటలయింతరవాత వెళ్ళడానికి లేచాడు.

"మీ ఆఫీసుకేనా?"

"అవును, టయిమయింది. మా ఆఫీసుని స్టూడియో అంటారు."

"ఆ వాళకూడా ఆయన ఉంటారా అక్కడ?"

"ఎవరు?"

"అతనే, ఆ సూర్యనారాయణ" అంది విసుగ్గా.

"ఉంటాడు; ఎందుకు ఉండడూ?"

"ఏం చేస్తూ ఉంటారు?"

"కబుర్లు చెప్పుకుంటో."

"బలే కబుర్లు చెపుతాడు కదూ? చిన్నప్పుడు మా ఊళ్లో."

"ఆ కబుర్లు ఇంకోసారి వింటాను, ఇప్పుడు వెళ్ళాలి. అతనితో చెప్పనా?"

"చెపుతారా.?...." అంది పరధ్యానంగా.

"అనానా, ఏమని చెప్పను? మీ రెవ రని?"

చప్పున—

"బాబోయ్. ఏం చెప్పకండి. చాలా చెడ్డమనిషి. ఆడవాళ్ళు కూడా వుంటారుకాదూ అక్కడ?"

"వుంటారు. ఒస్తావా?"

"అమ్మో. రాను. రాను. మరి అతను ఆడవాళ్ళతో చాలా చనువుగా వుంటాడా?"

"వాళ్ళు వుణ్ణి స్తే చాలా మహారాజులాగ వుంటాడు."

"ఎందుకు వుణ్ణియ్యరేం? ఎంత శృంగార పురుషుడను కున్నారు! మా వూళ్లో...."

"ఆ సంగతులు తరవాత. నేను వెళ్ళాలి."

"సాయంత్రం ఒస్తారా?"

"ఆ"

"తప్పకుండా రావాలి. మీరే దిక్కు. మీరు రాకపోతే నా కీ వూళ్లో గతిలేదు.

"కళ్ళంబడి నీళ్ళు. తల తిప్పేసుకుంది.

"తప్పక వస్తాను."

"చాలా మంచివా రండీ!" అని అతని చేతిని పట్టుకుంది. విదిలించుకొని వెళ్ళిపోయినాడు. తోవలో ఆలోచించుకున్నాడు. ఇదేమిటి తనే గతి అంటుంది. అతుక్కోదుగద! ఏం చేసుకుంటాడు ఈమెని?

ఆవాళ సూర్యనారాయణతో స్నేహం చేసుకున్నాడు. వాళ్ళ వూరూ, అతని పూర్వ జీవితమూ సోమరిగా అడిగాడు. విశేషం ఏమీ లేదు. నాటకాలలో వేషాలు వేసేవాడు. పాడతాడు.

ఆ సాయంత్రం ఆమెని అడిగాడు.

"ఈ ఊళ్ళో కొంతకాలం ఉండదలచుకున్నావా?"

"ఉండక ఏం చెయ్యను?"

"అంటే, మీ వాళ్ళదగ్గరికి వెళ్ళవా?"

"వెళ్ళ కైదు."

"అయితే ఈ వూళ్ళో ఏం చేస్తావు?"

"ఏం చెయ్యాలి? ఏమీ చెయ్యను."

"అంటే, ఎట్లా బతుకుతావు? డబ్బా?"

"అవును, మీరే చెప్పండి."

"నే నేం చెప్పను? చదువుకోలేదు నువ్వు. ఇక వంట చెయ్యాలి."

"ఎవ రింటోనో వంట చేస్తూనా?"

ఊరికే అన్నాడుగాని పాపం ఈమె వంటమనిషా?

"ఎందుకూ అట్లా బతకడం?" అంది మళ్ళీ.

"ఎందుకు బతకడం? మరి బతకాలిగా!"

ఆమె మాట్లాడలేదు. చప్పున ఆగిపోయినాడు. ఎంత పెద్ద ప్రశ్న? ఎందుకు బతకడం? తన స్టూడియోలో పరుగులెత్తుతో, భార్య వండుతో, ఈమె వంట మనిషి పని చేస్తో! ఎందుకు ఇట్లా బతుకుతూ ఉండడం?

"ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నారు?"

"ఏం లేదు. నీ సంగతే."

"మీ కేదో పెద్ద ఉద్యోగం కదా! నా కేమన్నా వీలు చూపలేరా?"

అట్లా స్త్రీ కళ్ళకేసి చూస్తో దీనంగా విశ్వాసంతో అడుగుతో ఉంటే తన దేం పెద్ద ఉద్యోగం కాదని ఎట్లా చెప్పుతాడు!

"మీ కేమన్నా పాట వొచ్చా?"

"ఏం పాట?"

"ఏమన్నా పాడడం."

"ఎప్పే ఎందుకు?"

"సినిమాలో ఏమన్నా పని దొరుకుతుందేమోనని."

"వేషమే!"

"ఏం?"

"నా కేం చాత నవుతుంది?"

"సరేలే చూద్దాం. మళ్ళీ వొస్తా."

"మరి మీదే భారం."

అని మళ్ళీ చెయ్యాపట్టుకుంది. అతను చేతిని విదల్చుకోలేదు. ఆమె చేతిని వొదలగానే తొరతొరగా వెళ్ళిపోయినాడు. మళ్ళీ రాత్రంతా ఆమె కలవర పెట్టింది అతన్ని. సినీమా ఆడవాళ్ళని ఆరు నెలలు చూసిం తరువాత, చాలా నిర్మలంగా వుంది మనసు, అంట్లాటి అమాయకురాల్ని కలుసుకొని మాట్లాడడం.

*　　　*　　　*

అతను పనిచేసే చిత్రంలో మిగిలిన భాగం కొల్హాపూరులో తీస్తా రని తెలిసింది. ఆ చిత్రంలో తనకి ఉద్యోగం అతను స్వయంగా ఇచ్చుకున్నాడు గనక, అతనూ కొల్హాపురం వెళ్ళి తీరాలి, వెళ్ళకపోతే చిత్రం ఎట్లా పూర్తి అవుతుంది? కొల్హాపురం వెడుతున్నా మని ఆ సినిమా వారు ఎవరూ అతనితో చెప్పలేదు; అవసరమనుకున్న ట్టున్నారు. కాని అతను తెలుసుకున్నాడు. చిత్రకారులకి బుద్ధిలేకపోతే, తనకి లేదా? నాలుగురోజుల్లో ప్రయాణం. భార్యని పుట్టింటికి పంపేశాడు. భార్య సమస్య చులకనగా తీరింది గాని. మిత్రురాలి సమస్య కష్టమైపోయింది. తన ఇల్లు ఖాళీ అయింది గనక మిత్రు రాలికి అద్దెకిచ్చాడు. తను తిరిగి వచ్చిందాకా ఉండమని, తన సామానుతో సహా

"ఎంత డబ్బుంది నీ దగ్గర?"

"పాతిక రూపాయాలూ, ఈ గాజులూ."

"సరే, వర్ణీ, నేను వెడుతున్నాను కదా! తరవాత ఏం చెయ్య తలుచుకున్నావు?"

ఆ రాత్రి ఆమె వంట చేసింది. బైట, చింతాద్రిపేట మురుగు కాలువలకంపుని చీల్చుకుని ఎక్కణ్ణించో వాస్తోంది నైట్క్వీన్ పరిమళం. అతను మంచంమీద కూర్చున్నాడు. ఆమె గుమ్మాన్నానుకుని కూచుంది.

"మీరు వెళ్ళకపోతేనేం?"

వెళ్ళకపోతే మునుకుపోయేదేమీ లేదు.

"నేను వెళ్ళకండానా? నేను లేకండా ఏం చేస్తారు వాళ్ల అక్కడ? మరి చిత్రం పూర్తికావొద్దా?"

ఈ నాలుగు రోజులూ ఆ అబద్ధంలో హోదాలో సంతోషించాడు పాపం ఆ యువకుడు. తాను వెళ్లాక నిజం తెలుసుకుంటుంది. తెలుసుకోనీ, అతనెవరో, ఆమె ఎవరో అటుతరువాత.

"నన్నుకూడా మీతో తీసుకుని వెళ్ళడానికి వీలుపడదా?"

"ఏమాత్రం వీలుపడదు. నే నేం అనామకుణ్ణనుకున్నావా? నా ప్రతిష్ఠ పోతే నే నా బృందాన్ని అధికారంలో వుంచగలనా?"

"మీరు వెడితే నే నేం కాను ఇక్కడ?"

"ఇల్లిచ్చాను. అంతకన్న ఏం చెయ్యను? అద్దె నువ్వే కట్టుకోవాలి."

ఆ గుడ్డిదీపం ముందు ఆ నిర్భాగ్యు లిద్దరూ, ఇద్దరి జీవితాలూ అబద్ధంలోనే అల్లుకున్నారు, ఒకరివంక ఒకరు.

"నా కేదన్నా తోవ చూపలేరా?"

"అదే ఆలోచిస్తున్నాను." అని అతను దర్జాగా. తన గొప్ప మాటలు నమ్మి, మామగారు ప్రతినెలా వందరూపాయలు పంపడం మానినరోజున అతని సంగతి ఎవరు ఆలోచిస్తారు?

ఆమె చీకట్లో మంచం దగ్గిరిగా జరిగి అతని కాళ్ళు పట్టుకుంది.

"నేను మీ మనిషిని. నన్నేమన్నా చేసుకోండి. నేను మళ్లీ

ఇంటికి పోకుండా నా కింత కూడు కల్పించండి. మీ ఋణం ఎన్నటికీ మరిచిపోను....'' అంది.

ఈ స్వతంత్రభారతావనిలో స్వతంత్రం యాచించే ఎన్ని వేల స్త్రీలకంఠాలో కలిశాయి ఆ ఆర్తనాదంలో.

తమాషా ఏమి టంటే- అన్ని అబద్ధాలు చెప్పిన, చెప్పించుకున్న ఆ స్త్రీ, ఆ రాత్రి తన దిక్కులేనితనంలో అన్న ఆ మాటలో మాత్రం నిజం నిలబెట్టుకుంది.

ఆ రాత్రి వాళ్ళిద్దరూ ఆ మంచంమీదే నిద్రపోయినారు. ఎందు కంటే ఆ ఇంట్లో వేరే మంచ లేదు. చాప కూడా లేదు. వున్న నాలుగు చీరల్లో మంచి చీరె చెరుగుని కింద పరుచుకుని చలిలో ఆమె పడుకుంటే భరించలేక పోయినాడు అతను.

మీకళ్ళలో ఈనాడు ఆ యువతీ యువకుల మీద గొప్పదయ సానుభూతీ కనపడుతున్నాయి ఎందుకు? అదృష్టదేవత చివరికి వాళ్ళని ఆశీర్వదించింది గనక. ధనం, హోదాయేకాక, పెళ్ళి అనే పవిత్ర పుష్పహారం వాళ్ళ మెళ్ళో మెరిసింది గనక. కాని అట్లా నిలవలేకుండా, దేహాన్ని ఇచ్చేసుకున్న స్త్రీ ఎటువంటి దుర్గతికి దిగిందని విన్నా ఏమీ కనికరం రాదు.

ఈ సినిమా-కళ కాదు-సినీమాకాళిముందు ఎన్ని జీవితాలు, శీలాలు ఎన్ని విధాలుగా బలిఔతున్నాయో మీ కందరికి తెలుసు. ఆ కళే బరాల్ని తొక్కి పైకి పాకి మన ఈ కుర్చీలని చేరుకున్న ధన్యులం గనక, మీసాలు మెలేస్తోకుచ్చెళ్ళు తోసుకొంటో హాయిగా కూచున్నాము ఇక్కడ.

తెల్లారకట్టే లేచాడు అతను, తనని తాను విసుక్కుంటో.

''ఈ పనికూడా చేశాను. ఇదో లంపటి పెట్టుకున్నానే!'' అనుకుంటో.

ఈనాడు చాలా పత్రికల్లో పడ్డాయి మా ఇద్దరి చిత్రాలు, మా జీవిత కధలూ, మా దివ్య ప్రణయగాథలూ. కాని ఆ రాత్రి ఆ చీకట్లో, అలసటలో, పక్క సైడుకాలవ కంపులో, అంతకన్న చేసేపనిలేక....

ఆరాత్రి కలయికని ఏ చలమో కథ రచించాడంటే, ఏదోగొప్ప జ్యోతి వాళ్ళిద్దరి హృదయాల్లోనూ వెలిగిందనీ, దివ్యపుష్ప వర్షం కురిపించారనీ, అట్లా క్షేమించుకున్న తరువాత వాళ్ళు సాధారణ మానవత్వాన్ని దాటిపోయినారనీ రాస్తాడు.

కాని వాళ్ళ మనసులో ఏ భేదమూ కలగలేదు— పర్యవసానాలకి కొంత భయం తప్ప.

మర్నాడు అతనికి శారదాంబ కనపడది.

నాలుగుచిత్రాల్లో నటించిన అతనికి తెలిసిన Extra. ఆమెతో కాజువల్‌గా అన్నాడు తన ఇంటోవున్న ఆమెని ఎక్కడన్నా సినీమాలో ప్రవేశపెట్టమని. మూడురాత్రులు ఆమంచం మీద, ఆమెతో భార్యతోవలెనే గడిపి, వెళ్ళిపోయినాడు రైలెక్కి. అదీ మొదటి భాగం. ఇంక రెండోది.

2

సంవత్సరానికి తిరిగి వొచ్చాడు, అతను కొల్హాపూరునించి. ఆ సంవత్సరంలో ఆమెని ఎప్పుడూ తలచుకోనేలేదు. తిరిగి వొచ్చే టప్పటికి అతని ఇంటో ఎవరో కొత్తవారు కాపరమున్నారు. ఆమె ఏమయిందో ఎవరికీ తెలీదు. అతని సామాను ఆఇంటో ఓమూల వుంది. అతనికి ఇల్లు దొరక్క అక్కడక్కడ, వాళ్ళ దగ్గిరా వీళ్ళ దగ్గిరా గడుపుతున్నాడు. అతను స్వయంగా ఉద్యోగం చేస్తున్న చిత్రం ఎడిటింగ్‌కి పోయింది. అందుకని తనేదో పనిమీద ఉన్నట్టు తిరగడానికి కూడా excuse కనపళ్ళేదు. ఇంకెవరన్నా తనని ఆచుట్టుపక్కల ఉజ్జీయ్యడానికి వొప్పుకొనే చిత్రం వాళ్ళు దొరుకుతారేమోనని భోగటాలు చేస్తున్నాడు. ఆమె ఏమై వుంటుంది? పాపం, తనవూరు పోయివుంటుంది. శారదాంబని కనుక్కుందామంటే, ఆమె నాటకాల జట్టులో ఆంధ్రదేశం పర్యటన చేస్తోంది.

ఆ రోజు శాంతరాం మద్రాసు వొస్తున్నాడు. మద్రాసుసినీమా ప్రపంచమంతా సెంట్రల్లో చేరుతోంది. మరి అతనంత ప్రముఖుడు స్టేషన్‌కి వెళ్ళకపోతే చాలా లోటుగా వుంటుంది. శాంతారాం తనకి

అవమానం జరిగిందనుకోవచ్చు. వెడితే, శాంతారాం అతన్ని చూడ గానే, 'ఇదేమిటి, నీ వంటివాడు ఈ మద్రాసులో? ఇక్కడ ఎంత కీర్తివంతుడివైతే మాత్రం ఏం లాభం? సర్వ భారత సినిమా కీర్తికి రావలసినవాడివి. నాతో రా. అనవొచ్చు. అందుకని తనీ వూళ్లో పూర్వం కొంత ప్రత్యేకత సంపాయించుకోడానికని కుట్టించుకున్న షేర్వానీ తీసి, దులిపి, ధరించాడు. తన భార్య టిస్యూచీరెని షామ్లాగా తలకి చుట్టి ఓ పూలమాల కొని స్టేషనుకి హాజరైనాడు. ఆ వేషంలో అతని మిత్రులు కూడా అతన్ని గుర్తించలేదు. శాంతారాం వచ్చాడు. పుష్పమాలాలకృతు డైనాడు, వెళ్ళాడు. కాని అతని మాల అతని చేతుల లోనే వుండిపోయింది. శాంతారాంకి ముప్పైగజాల దూరంలోనే వుండిపోక తప్పిందికాదు అతనికి—ఎంత ముందుకి తోసుకువెళ్ళినా, వాళ్ళు మండిపోయింది. ఓ మోటరుకారు అద్దంలో తన ప్రతిబింబం కనబడేటప్పటికి చాలా Foolish గా Comical గా తట్టింది అతని రూపం.

ఆ పక్కన నుంచున్న ముష్టిపిల్ల మెళ్లో వేశాడు ఆ మాలని, వాళ్లమండి. ఆ టాక్సీలో ఎవరో నవ్వారు. దానినిండా సినిమా అడ వాళ్లు. కారు బైలుదేరింది అతని పక్కనుంచి. దాంటోవాళ్లు అతని పక్కకి రాగానే—

"ఏం అంత నవ్వు ? విరుచుకుపడుతున్నారు, మీ బతుకులకి" అన్నాడు.

పెద్దనవ్వు. "తెలుగువాడేనే" అని ఒకామె. కారు వెళ్ళి పోయింది.

అతను అవమానంతో దహించుకుపోతున్నాడు. మొదట తన వూళ్లో ఆ షేర్వానీని ధరించినప్పుడు అతని పినతండ్రి నేలకి ఒంగి సలాముచేసి,

"ఆదాబస్. ఆప్. బిర్యానీ ఖాప్," అన్నప్పుడు కూడా అతనికి అంత కోపం రాలేదు.

ఇంతలో అతని వెనుక ఎవరో—

"ఏమండీ!" అన్నారు.

తిరిగి చూస్తే ఇందాకటి కారు అక్కడే ఆగి వుంది, అతని వెనక. దాంట్లోంచి తొంగి చూస్తున్నారు.

ఆమె ఆ కారులోంచి దిగివచ్చినట్టుంది.

"ఏమిటి?"

"అనేటప్పటికి గుర్తుపట్టాడు. ఆమె!

"నువ్వా?"

"మిమ్మల్నా వేషంలో గుర్తుపట్టలేదు. ముందే గుర్తుపడితే నేను మిమ్మల్ని, ఆ మాలని నా మెళ్ళోనే వేసేవారేమో."

సిగ్గు, సిగ్గు. చప్పున సమయోచితంగా...."ఆ పూలమాలని శాంతరాం నా కిచ్చాడు" అన్నాడు.

"అవును చూశాను. అందుకనే ఆ మాలని వేను కాంక్షించింది" అంది ఆమె.

అని,

"మీ సామాను సరిగా వుందా? ఎన్నాళ్ళయింది వొచ్చి?"

టాక్సీమీటరే పరిగెత్తోంది. పిలుస్తున్నారు వాళ్ళు.

"నువ్విక్కడే వున్నావా?"

"అవును. పది, సింగార మొదలిసీధి, రాయపురం. వస్తారా?" అంది, కారు దగ్గరికి పరిగెత్తుతో.

"తప్పక రావాలి. ఇవాళే" అని అరిచింది కారు కిటికీలోంచి.

వెళ్లాలా లేదా? అతని అందాల సంగతి ఆమె ఎప్పుడో గ్రహించివుంటుందని అతని తెలివికి సహితం తెలుస్తోనే వుంది.

ఉండలేక మర్నాడు సాయంత్రం వెళ్లాడు.

ఓ గదిలో ఆమె పాడుతోంది. ఒక హార్మోనియం మీద వాయిస్తో. ఒక గిరజాల జుట్టు అతను ఆమె పాటని దిద్దుతున్నాడు. అతన్ని కూచోమని ఆమె పాడుతోంది. ఆ ఇల్లంతా గదులు గదులు. హాలునికూడా తడికలతో విభజించారు. అందరూ ఆడవాళ్ళు. బ్రాథెల్ లాగు వుంది. పాట అయి గిరజాల అతను వెళ్లాక, హోటలు నించి ఫలహారం, టీ తెప్పించి ఇచ్చింది.. అతని సంగతి కనుక్కుంది.

"ఫిల్మ్ ఎడిటింగులో ఉందా? అందుకనే మీకంత పని లేదన్న మాట. ఉంటారా ఈ ఊళ్ళోనే? కొత్త ఫిల్మ్ ప్రారంభించే ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారా?"

ఈమెకి తెలీ లేదా? వేళాకోళం చేస్తోందా?

జవాబు ఏవో గొణిగి ఆమె వృత్తాంతం అడిగాడు. ఆ శారదాంబగారు ఆమెని కళానిలయ ఫిల్మ్ కంపెనీకి తీసుకు వెళ్ళింది. ఆమెకి ఒక చిన్న పార్టు ఇచ్చారు. నెలకి యాభై రూపాయల జీతం. రిహార్సల్సు జరుగుతున్నాయి. ఈ లోపల Play - baeke పాడి కొంచెం సంపాయించింది.

"నీకు పాట వచ్చునని నాకు తెలీదు."

"నాకూ తెలీదు. వాళ్ల పాడమన్నారు. పాడాను. ఇష్టపడ్డారు"

"ఈ ఇల్లెవరిది?"

"మేం చాలా మందిమి ఆడవాళ్ళం చేరి అద్దెకి తీసుకున్నాము."

"సంగీతం నేర్చుకుంటున్నావా?"

"ఆయన మా ఫిల్ముకవి. నా పాటకి మెరుగు పెడతానని వెంటపడ్డారు."

"మరి ఇంక నేను వెడతాను."

"వెళ్ళి?"

"వెళ్ళి—ఏమిటి?"

"ఇంతేనా?"

"అంటే?"

"చూడండి. మిమ్మల్ని నేను మరిచిపోయినా ననుకుంటున్నారు. మీరే నన్నిట్లా కాపాడింది. మీ రెంత గొప్పవారైనా నన్ను మీరు వొదలడానికి వీల్లేదు. నన్ను మరిచిపోవడానికి వీల్లేదు."

అని అతని వేళ్ళసందున ఆమె చేతివేళ్ళని పోనిచ్చి పట్టుకుంది. ఆమె కా అధికారం ఉంది మరి!

"సరే. వస్తూవుంటాలే....ఎప్పుడన్నా."

"అట్లా కాదు. ప్రతిరోజూ రావాలి. వొట్టెయ్యండి."

"ఎందుకు ప్రతిరోజూ?"

"అంతే. రావాలి. భయపడకండి. దేనికీ, డబ్బుకుగాని, ఇంక దేనికిగాని మనుషుల్ని బాధించే మనిషిని కాను" అని జాలిగా నవ్వింది.

ప్రతి సాయంత్రం ఏడింటికి వెళ్ళి ఓ గంటం కబుర్లు చెప్పి వెళ్ళిపోయేవాడు అతను. ఓ సాయంత్రం ఆమె దిగులుగా కూచుంది. కారణం—

"రిహార్సల్సులో నా ఉచ్చారణా, చెప్పే పద్ధతి వొప్పుకోటం లేదు వాళ్ళు. ఎంత నేర్పినా రా దంటారు. వాళ్ళు నేర్పినా కాదంటారు. నేర్పిన పాట అట్లా తగలబడ్డది. ఈ కవి లేడూ, ఆయన రాసినపాట అది. ఆ మాటలు ఎట్లా అనాలో నేర్పుతారని వొచ్చి నాకు వొచ్చింది కాస్త పాడుచేశాడు. సంగీత దర్శకుడు ఇదేమిటి, ఈ పాట ఇట్లా పాడయ్యింది? అని తిట్టాడు. నాకు కాస్త సరిగా చెప్పడానికి మీకు తీరిక వుంటుందా? చాలా అనుభవమున్నవారు మీరు. ఎంతమందిని తర్పీదు చేసి బాగుచేశారో!" అంది.

తనని హాస్యం చేస్తోందా? అంత చాతకాని వాడాతాను?"

ఆరోజు నుంచి ఆమె పోర్షను తీసుకుని ఆమెకి నేర్పుతున్నాడు. మద్రాసు ఒచ్చినప్పుడు తాను Aactor కావాలనే ఉద్దేశ్యంతో భావ ప్రదర్శనం అలవరచుకోడానికి ఓ పెద్ద అద్దం కొన్నాడు. దాన్ని తీసుకొచ్చి ఆమె గదిలో పెట్టి ఆమెకి భావ ప్రదర్శనం నేర్పడం ప్రారంభించాడు. తత్ఫలితంగా ఆమెని చాలా మెచ్చుకుంటున్నారని సంతోషపడుతోంది ఆమె. దాంతో అతనికి స్వవిశ్వాసం హెచ్చింది. కాని అతను డబ్బులేక ఉపవాసా లుంటున్నాడు. పైకి మాత్రం ఆమెముందు డాబుగా ఆకలి లేనట్టే నటిస్తోతన గొప్పతనం చాటుకుంటున్నాడు.

ఫిల్ము తీస్తున్నారు. ఆనాడు ఆమె సెట్ మీదికి వెడుతోంది. ఆమెతో ఆమె సంబంధీకుడుగా అతనూ స్టూడియోకి వెళ్ళాడు. ఆమె మేకప్ దగ్గిర స్వయంగా వుండి సలహానిచ్చి ఆమెని తయారుచేయించాడు, ఆ తయారుచేసే మనిషిని తాను ఎరిగి వుండడంవల్ల. మేకప్ ఐన

ఆమెకీ అసవామికీ ఏమీ పోలిక లేదు. లీలా చిట్నిస్ మారిన కన్న ఎక్కువగా మారిపోయింది ఆమె ఆమెని చూస్తే, ఇదెక్కడి అందం! అనిపించింది. మొదటి rushes చూడటంతోటే డైరెక్టరు కవిని పిలిచి తక్కిన కథ మార్చి ఆమె పోర్షనికి ప్రాముఖ్యం ఇయ్యమన్నాడు. ఆమెకి నెలకి రెండు వందలయాభై రూపాయల జీతం అయింది.

ఈ లోపల అతని చిత్రం కంపెనీవారు రెండో ఫిల్ము తియ్యడానికి సన్నాహాను చేసుకుంటున్నారు. ఈ సారి అతన్ని ఆ చుట్టు పక్కల వుణ్నిస్తారో లేదో అనుమానంగా వుంది. ఎందుకంటే ప్రొడ్యూసర్ల బంధువర్గంలోని యువకులు చాలా మంది పోగైనారు స్టూడియోలో.

ఓ సాయంత్రం ఆమె ప్రస్తావించింది అతనితో.

"మీరు రెండో చిత్రం తీయబోతున్నారుట. ఇంక మీకు తీరుబడి వుంటుందో లేదో?"

"ఫరవాలేదు. సాయంత్రం ఏమీ పనివుండదు. వున్నావాళ్ళకి పనిచెప్పి వొచ్చేస్తాను. నాచేతికింద బాగా తర్ఫీదైనారు."

"మీ ఫిల్ములో నా కేమీ స్థలం వుండదా?"

"మరి చెప్పలేదేం? అందర్నీ బుక్ చేసేసుకున్నామే!"

"పోనీ మా ఫిల్ములో మీరు చేరండి."

"ఎందుకు? నాకేం ఖర్మం?"

ఆ మాటలు అనడానికి చాలా బాధపడ్డాడు. ఒకవేళ తనస్థితి తెలిసే మాట్లాడుతోందేమో ఆమె. ఆ మాట లనకపోయినా, ఓ ఫిల్ముకి తాను డైరెక్టరైనట్టే మాట్లాడుతున్నాడు అతను. మరి అంత హోదాగలవాడు.ఇంత బీదగా ఎందుకు కనబడుతున్నాడు? చాలా మంది సినిమాతారలు ధనం దాచుకుని బీదగానే ఉంటున్నారు మరి.

మొదట్లో అతను పిల్ముల్లో సంపాదన ప్రయత్నం చేస్తానంటే మామగారు ఒప్పుకోలేదు. అతను మద్రాసు పారిపోయి వొచ్చి, తనకి యాభై రూపాయల ఉద్యోగం అయిందని బొంకి భార్యనీ, నెలకి వందరూపాయల్ని తెప్పించుకున్నాడు. ఏడాది కిందట

భార్య వెళ్ళి ఏం చెప్పిందో తండ్రితో. అతను నెలకి వలభై రూపాయలే పంపుతున్నాడు. ఆదాయంతోపాటు అతని భోజనమూ, దాంతో రూపమూ సన్నగిల్లాయి. బట్టలు చినిగిపోయినాయి. అదంతా ఆమె గమనిస్తోనే వుందని అతనికి తెలీదు.

"ఖర్మ మేమిటి లెండి! అక్కడ మీకు పని ఎక్కువగా లేదంటున్నారు. పైగా మా ఫిల్మ్ డైరెక్టరుకి ఏమీ తెలివి లేదు. ఊరికే తడుముకుంటాడు. మీ వంటివారు ఉండి సరైన మార్గం చూపితే కొంత బాగుపడతాడు. పైగా నాకు కనపడుతో వుంటారు. అదీ, నాకు ముఖ్యమైన విషయం."

"నేనెందుకు నీకు కనపడడం?"

ఆమె పొరపాటున మాట అనేసినట్లు వూరుకుంది.

"ఏం లేదు. కనబడితే నాకు ధైర్యంగా వుంటుంది."

"నేను ఉచితంగా ఎందుకు చేస్తాను?"

ఉచితంగా, ఫిల్మ్ గుంపులో ఉణ్ణిస్తేనే చాలు—ఏనాటికైనా పైకి పాకలేకపోతానా అనుకునే మనిషి తీరా Offer తానంతట అదే వొచ్చేప్పటికి బేరం ఆడుతున్నాడు. అదిగాక తాను ఎవరికి సహాయం చేశాడో ఆమె తనకి సహాయం చేస్తానంటోంది. భరించలేడు.

"నెలకి వందరూపాయలు ఇయ్యరా ఏమిటి?"

వందరూపాయలే!

"ఎందుకు ఇస్తారు? అయినా వంద నాకేం లెక్క!"

"నేను మాట్లాడి పెడతాను కాదూ! ఏదో పై ఖర్చుకి ఉంటుంది."

అనుమానం తగ్గుమంది. ఈమె చెపితే ఎందుకు వింటాడు ఆ డైరెక్టరు? అయినా, తనకేం సంబంధం?

"నువ్వు మాట్లాడితే, నా కెందుకు ఉద్యోగం ఇస్తాడు?"

"మీ కీర్తి ఆయన మాత్రం వినలేదనుకున్నారా? మీతో పోటీ చెయ్యగలనా అని ఎంత భయ మనుకున్నారు మా డైరెక్టరుకి? అదిగాక మీరు నన్ను తర్ఫీదు చేసింతరవాత నామీదా చాలా గౌరవం కలిగింది ఆయనకి."

ఏమైతేనేం ఉద్యోగం నిజమైతే—

నిజమే అయింది. వందరూపాయల ఉద్యోగం సహాయ దర్శకుడిగా దొరికింది.

3

ఆర్నెల్లయింది. తను ఇంకా వందరూపాయల ఉద్యోగం చేస్తూనే ఉన్నాడు. ఆమె మూడు చిత్రాలలో ఏకకాలమందే నటిస్తోంది— ఒక్కొక్క చిత్రంలో నెలకి వెయ్యిరూపాయల జీతం తీసుకుంటూ. ఆమె మేకప్ అద్భుతం. ఎటువంటి భావాలనూ అద్భుతంగా ప్రదర్శిస్తుంది, కాని అవన్నీ అతను చూపి బోధించాలి. మాటలభావం, ఉచ్చారణ చూపాలి. పాట ధోరణిని దిద్దాలి, ఇంటి దగ్గిర. అతను ఏం నేర్పితే అది, చిలకమల్లె చక్కగా, కళ్ళు చెదిరేట్టు వప్పచెపుతుంది. ఇంతైనా ఆమే అభ్యుదయానికి ఇంకేవో తప్పుడు కారణాలు ఉండాలని అనుమానిస్తోనే ఉన్నాడు.

మామగారు డబ్బు పంపడం మానాడు. భార్యని పంపమని అతను రాయనూ లేదు.

చాలాసార్లు ఆమె అడిగింది అతన్ని, గదిని వొదిలి తాను మంచి ఇంటోకి పోతలచుకున్నాననీ, చూపి పెట్టమనీ. వంద రూపాయల జీతంతో అతను కొంచెం హాయిగానే ఉన్నాడు. అతని అసలు ఫిల్ము ఉద్యోగం సంగతి ఆమె ఎత్తలేదు మళ్ళీ. అతను తన కొత్త ఉద్యోగంలో నటీనటులకి రిహార్సల్సు చేయిస్తూనే ఉన్నాడు. కాని అతనినించి వాళ్ళ కేం రాలేదు. అతనిలో ఏమాత్రం ప్రతిభ ఉన్నట్టూ ఎవరూ గుర్తించలేదు. ఏ మూలో అతనికి ఆమె తన మూలాన అంత ఉచ్చస్థితికి వొచ్చిందికదా, ఆ టీ ఫలహారం తప్ప తనని తీసుకోమని ఎప్పుడూ ఏమీ ఇచ్చింది కాదే అని బాధగానే ఉంది. సినీమాలలో తన కంతకన్న గతులు లేవని అతనికి అర్థమయింది. తన ఊళ్ళోనే ఆ మాత్రం ఉద్యోగం ఎక్కడైనా చేసుకోవచ్చే! మామగారి ఇంటో హాయిగా ఉచితంగా తింటో బతకవచ్చే! ఆ ఉద్యోగం కాక, ఈమెకి ఆ పాఠాలు, ఎందుకొచ్చిన చాకిరీ ఇదంతా, అని చాలాసార్లు అప్పుడప్పుడు యోచించాడు. కాని సినీమాలో ఏదో

ఉత్సాహం, రంగుల మాయా ఉన్నాయి. ఆ సంగతి అతనికి తెలీదు అట్లానే ఉండి పోయినాడు మొత్తానికి.

ఇంతలో ఆమెకి ఇల్లు దొరికింది. మాంబళంలో చిన్న బంగళా.

"ఎల్లుండి వెళ్ళిపోదాం" అంది.

"ఎవరు?"

"మీరూ నేనూ."

"నేనా? నే నెందుకు?"

ఆమె మాట్లాడలేదు. మొహం తిప్పేసుకుంది, ఆ చీకటి గదిలో చీకట్లోకి మళ్ళీ తనవేపు తిరిగేలోపున కళ్ళనీళ్ళు తుడుచు కుంది.

"నే నెందు? అని అడిగితే, జవాబు ఏమీ లేదనుకోండి. ఆ ప్రశ్న మీలో వొస్తుం దనుకోలేదు నేను."

"మరి నా కేం అర్థం కనపట్టంలేదు."

"నన్ను పట్టుకుని అన్నీ నేర్పడంలో ఏమన్నా అర్థం కన పడ్డదా మీకు ఇన్నాళ్ళూ?"

"ఆలోచించలేదు."

"నేను పాపాత్మురాలిని కాదు. మీనించి నాకు భేదభావం లేదు కనకనే అంత చనువు తీసుకున్నాను. మగవారు సులభంగా మరిచి పోతారు. స్త్రీ మరవలేదు. అందువల్లనే అన్నీ కష్టాలు స్త్రీకి. అందు వల్లనే లోకంలో కాపరాలనేవి నిలిచి ఉన్నాయి.

"చలం చింత కూడదంటున్నా"

అని నవ్వాడు అతను.

ఆ ముందు రోజే వాళ్ళు అరుణ చదువుకున్నారు.

వారం రోజులైనా ఆమె ఆ ప్రస్తావన మళ్ళీ తీసుకుని రాలేదు. ఆ గది మారనూ లేదు.

ఆ మూడు రాత్రుల సంగతి గావును ఆమె మాట్లాడింది. తన మీద ప్రేమా ఆమెకి? కాని అతనికి అటువంటి బుద్ధి పుట్టలేదు. అభ్యం తరమూలేదు. ఏదో ఎత్తు వేస్తోంది, తను ఆమెనించి వెళ్ళిపోకుండా;

శాశ్వతంగా అతని 'కోచ్' చేసేందుకు ఎత్తు. కాకపోతే ఆమెకి ఇంత ఉచ్ఛదశ — ఆమె ప్రతిభవల్లనైనా సినీమాలో పైకి వెళ్ళాలంటే, పడక గది సహాయం లేకుండా పని కానేకాదు. ఇంత తనమీద ఇష్ట మని దొంగ కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంటే తాను మోసపోతాడా? ఆమెతో ఆ యింటో ఉంటే, ఆమె పోషణకింద తనకేం గౌరవం?

"ఏ మయింది కొత్త ఇంటి సంగతి?"

అన్నాడు బీచి ముందు ఆమెతో.

"ఎవరికో ఇచ్చేశారు."

"ఆ దేమిటి?"

'మీరు లేంది, నా కొక్కర్తెకూ ఆ ఇ ల్లెందుకు?"

"సరిగా చెప్పు. న న్నెందుకు రమ్మంటున్నావు?"

"ఎందుకు రా నంటున్నారు? మీకు వొచ్చి నాతో కలిసి ఉండ డానికి నా మనసులో కారణం వెతుక్కో నక్కర్లేదు. రాకుండా ఉండ డానికి మీరు వెతుక్కోవాలి కారణాలు — అవును మరి! మీకు ఇల్లుందా వేరే."

"ఏం? నా భార్య రాకూడదా?"

"వొచ్చినా మనతో ఉండదా ఆమె? సరే లెండి. ఆమె వొచ్చాక కద. అయితే రప్పించండి. ఆమెతో మాట్లాడి సరిపుచ్చ కోగలను నేను."

"అవునులే. నీతో మే మెక్కడ తూగగలం!"

"తూగడ మేముందీ? అంతా మీదే."

"మాదా?"

"ఎందుకు ఆ అబద్ధం? మీలో మీకు తెలీనా, నే నేం సంపా యించినా, అంతా మీరు పెట్టిన భిక్ష అని! ఎప్పుడో చేసి వొదిలిన సహాయం కాదు. ప్రతిదినమూ మీతిండి తింటున్నాను."

"అది నీ మంచితనం. నే నేం అల్లా అనుకోటం లేదు."

"సరే పోనీండి. నే నిట్లా ఈ గొందిలోనే చీకట్లో తప్పిపోతాను. సంతోషించండి."

అని అక్కడ్నించి లేచిపోయింది.

ఇంకో రోజు అతను వెళ్ళి కూచోగానే మాట్లాడకుండా అతని కేసి చూస్తూ కూచుంది.

"ఏమిటి సంగతి?"

"రాత్రి సినీమా చూడ్డానికి వెళ్లాను."

"వెడితే అట్లా చూడ్డ మెందుకు?"

"దాంటో మీవంటివాడే ఉన్నాడు."

"ఏం చిత్రం?"

"జిందగీ."

"చివరి కేమయింది?"

"ఏమయింది? ఇద్దరి జీవితాలూ దగ్ధమైనాయి."

"మనవీ అట్లానే ఔతా యంటావా?"

"కావు."

"ఎందుకు?"

"నేను శ్రీమతిని కానుగనక."

"కాక...."

ఆమెకి చాలా బిడియం, అలివికాని ఆత్మగౌరవం-కాదు గర్వం."

"నీకు?"

"నేను సిగ్గులేని దాన్ని."

"ఏమీ కాదు."

"మీ ముందు."

అని మళ్లీ —

"పాపం ఎన్ని కలలు కంటుంది!"

"నువ్వా?"

"నేనూనూ. అక్కడే పోలిక."

"ఏం కలలు?"

"అమెవి ఏమైతేనేం? నావి మీకు తెలుసు."

"చక్కని బంగళా."

"ఊ"

"కారు."

"ఊ"

"బంగళాముందు తోట, లోపల చక్కని ఫర్నిచర్"

"ఊ"

"అంతేనా?"

"కాదు"

"జాతికుక్కలు నౌకర్లు"

"ఊ"

"అంతేనా?"

"అంతేలెండి. చాలు"

అని పాట పాడుకుంటోంది.

ఏమిటి ఈమె తన భార్యమల్లే కాపరం పెట్టా లనుకుంటుంది కాబోలు. ఒకే ఎత్తు వేసింది. ఇంక తన కేం పని? ఆమె వెంట సామాన్లు పట్టుకుని చీరెలూ, bag, కుక్కా.... ఆమె లోపలికి వెడుతూ తనని కొన్ని గదుల గుమ్మాలముందే ఆగమని.

అని ఆలోచించుకుంటున్నాడు.

"ఆలోచించుకోండి. ఇంకా ఊహించుకోండి, మీ చిత్తమై నన్ని. అబ్బా, మనుషుల అభిమానాలూ, అనుమానాలూ!"

అని విసుక్కుని మళ్ళీ పాడుకుంటోంది.

ఇలా వాళ్ళ మధ్యనున్న సుహృద్భావం చెడింది. అతను వెళ్ళడం తగ్గిస్తున్నాడు. ఆమెకూడా నిరాశతోనూ ఉపేక్షతోనూ ఊరు కుంది. అదిగాక ఆమెకి చాలా పని. ఆమె మొదటి చిత్రం గొప్ప విజయవంతం అయింది. ఇంకా కొత్త Offers వొచ్చే సూచనలు గాలిలో ఎగురుతున్నాయి.

ఇంతలో ఆ చిత్రం మద్రాసులో విడుదలయింది. ఇదివరకు పత్రికలనిండా ఆమె పటాలు, ఇప్పుడు ఆమె మద్రాసు వీధుల గోడల పక్క కెక్కింది. ఒకటే సిగ్గు ఆమెకి.

"మనం వెళ్ళి చూడవొద్దూ?" అని అడిగింది సందేహంగానే.

"కానీ"

మనిద్దరికీ Pass తీసుకొస్తే వొప్పుకోరా మీరు?''

వొప్పుకోకుండా వుంటేనే ఘనతగా వుంటుం దనిపించింది అప్పటికప్పుడే అతనికి.

మొదటినుంచీ ఆమె అదృష్టం తన చేతుల మీదుగా నడిచిం దనీ, ఆమె జీవితం తనని పెనవేసుకుందనీ, స్థిరత్వంలో కాలం గడవకుండా వుంటే అంత ఆత్మ గౌరవంలో నిలిచేవాడా అతను? అదిగాక ఆమె సామాన్యురాలు కాదు ఇప్పుడు. అనేక వేలమంది సినిమా ప్రేక్షకుల కలలకి ఆధారపుపట్టు.

అట్లా కాదు. మనం గూఢంగా వెడదాము, టిక్కెట్లు కొనుక్కుని Taxiలో పోదాం. సినిమా ఆయింతరవాత ఒసోటాలో భోజనం. ఏం?'' అంది.

"ఒసోటా! ఒసోటా భోజనాల సంగతి ఈమె కేం తెలుసు?

"ఒసోటా ఏమిటి?''

"ఒసోటా హోటల్ మీకు తెలీనట్టే!''

"నీ కెట్లా తెలుసు?''

"మా డైరెక్టర్లు అనుకుంటూ వుంటారు, అక్కడ వాళ్ళ జీవితాలు తరిస్తున్నట్టు.''

"మన జీవితాల్ని కూడా అక్కడే తరింపచేస్తేనేకాని ముక్తి లేదంటావా?''

అంతకన్న ఏం లేక. పోనీ ఇంకో స్థలం చెప్పండి మీ కిష్టమయింది.

"సరేలే నీ ఇష్టం.''

ఇంతా చేసి హాలు దగ్గిరికి వెడితే వారం రోజులు దాకా స్థలం దొరక దన్నారు. టాక్సీకోసం చూస్తుండగా ఎవరో గుర్తు పట్టారు ఆమెని. "కుసుమబాల'' అని అరిచారు. గుంపు పోగయింది. రోడ్డు బందు, ఆ సినిమాహాలువారు గుర్తించారు ఆమెని.

"మీరా?'' అని ఆమెని లోపలికి తీసుకుపోయినారు.

అతను మిగిలిపోయినాడు. అందరిముందూ సిగ్గయి చప్పున గుంపులో కలిశాడు.

ఇంతే కదా! తనని వొదిలి వెళ్ళిపోయింది, అనామకుడు గనకే తను. తనెవరు ఆమెకి-కాకపోతే?''

ఇంతలో బుజాలమీద చెయ్యి. ''పిలుస్తున్నారు మిమ్మల్ని'' అని. వాళ్ళిద్దరికీ ప్రత్యేకంగా గది ఏర్పాటు చేశారు, సినిమావాళ్ళు. దాంతో మరింత కోపం అతనికి. తనని పిలవనంపకపోతేనేం? ఇంక తన పేరు కలుపుతారు ఆమె పేరులో!

ఫిల్మ్ ప్రారంభ మయింది. ఇన్‌టర్‌వల్‌దాకా అతనికి వొళ్ళు తెలీలేదు. అంత ఐక్యమై పోయినాడు తెరతో. మధ్యలో దీపాలు వెలిగినప్పుడు తన చెయ్యి ఆమె చేతిలో సహజంగా ఉంది,

''ఏమిటి! ఏమిటి! అది నువ్వే? నువ్వు! నువ్వు....నీకు పోలికకి కూడా ఎవరూ లేరు. నువ్వు అవతారం'' అన్నాడు. అతనొక్కడే కాదు. ఆ ప్రేక్షకు లందరిలో మాటనే అతనూ అన్నాడు. ఇంక ఖ్యాతి గడించినా ఆమె. ఆ ఖ్యాతి అంతా తెరమీద కుసుమ బాలకి. ఆమెది కాదు. ఆమెని ఎరిగినవాళ్ళు స్టూడియోవాళ్ళు మాత్రమే. ఆమెకి అంత వరకు చాలా గుప్తజీవితం. పైగా రంగులేని కుసుమని గుర్తించడం కష్టం.

మిగిలిన చిత్రాన్ని మెళకువతో చూశాడు. అక్కడ ఆ అద్భుత లావణ్యవతి తన పక్కన కూచున్న స్త్రీ. అతని మనసు ఆ రెండు రూపాల్నీ ఓక్షణం కలుపుకుంది. ఓక్షణం విడతీసుకుంది. కాని అతని చెయ్యి గట్టిగా ఆమె వేళ్ళ మధ్య వుండిపోయింది.

హాలువాళ్ళ కారులో ఇంటికి వెడుతున్నారు. అతని కళ్ళ ముందునించి ఆమె మెరుపు పోలేదు. లోకంలో మామూలు మర్యాదగల స్త్రీ ఐవుంటే ఆమె, ఆమె పాదాలమీద కళారాధనతో అతను వుండునేమో! కాని అతను కారులో నడుంమీద చెయ్యేసి దగ్గిరగా తీసుకున్నాడు. హోటల్లో భోజనం చేస్తోకూడా ఆమెనించి కళ్ళు తీసెయ్యలేదు అతను.

''ఎవరు నువ్వు!''

'మీరు నేర్పిందే''

''నేనా? నేనా!''

ఆరాత్రి అతను ఆ చీకటిగదిలో ఆమె మంచం మీదనే నిద్రపో.... లేదు, ఆమె కళ్ళవంక వెన్నెలలో చూస్తో.

వారం రోజుల్లో గోపాలపురంలో ఓ పెద్ద బంగళా తీసుకున్నారు వాళ్ళిద్దరూ. కారు కొన్నారు. నౌకర్లని పెట్టారు. కొత్త చీరెలు, షోకులు. సూట్లు. వేషాలు పదిరోజుల మార్పుతో వాళ్ళని గుర్తించడం కష్టం.

4

కొన్నాళ్ళు వాళ్ళిద్దరూ చాలా సుఖంగా గడిపారు. ఆమె మీద అతని కేమీ ప్రేమ లేదు. కాని ఆ తెరమీద చూసిన ఆ రాజకుమారి మీద అతనికి చెప్పరాని ప్రేమ; తలుచుకున్నంత మాత్రాన అతని వొళ్ళు పరవశ మయ్యేది. తిరిగి తిరిగి ప్రయత్నించి ఆ రెండు రూపాలకీ సంబంధం కలుపుకున్నాడు. ఆమె అతన్ని ఇంటికి యజమానిని చేసింది. నౌకరు. డబ్బు, ఆజ్ఞలూ అన్నీ అతని నించే. అతని మనసులో అతనిమీద అతనికి గొప్ప గౌరవం ఏర్పడ్డది. ఆకస్మికమైన అతని అదృష్టాన్ని చూసి అతనికే ఆశ్చర్యం! అన్నాళ్లూ నిమిషాల మల్లే గడిచిపోయినాయి. ఆమె ఆదాయం అమితంగా పెరిగిపోతోంది.

ఆమెకి వ్యవధి తక్కువవుతోంది. ఇంటో వున్న కాలంలో ఆమెని కొత్తపార్టుకి తర్ఫీదు చెయ్యడంతో సరిపోతుంది అతనికి. వ్యవధి చాలక అతను తన ఉద్యోగం మానేస్తా నన్నాడు. ఆమె ఏమాత్రం వొప్పుకోలేదు. వొప్పుకోకపోవడంవింతగానే అనిపించింది.

అతని చిత్రంలో ప్రధానతారకి స్టూడియో మీద నిష్కారణంగా కోపం వచ్చినందున ఆరాత్రికి షూటింగు ఆగిపోయింది. కుసుమ ఇంటోనే వుంటుంది ఆవేళ. అందుకని తొందర తొందరగా ఇంటికి వొచ్చాడు ఆమె కారులో. డ్రాయింగు గదిలో రేడియో పక్కగా కూచునివుంది ఆమె. ఆమె కుర్చీని ఆనుకుని ఒక అతను మాట్లాడుతున్నాడు. ఇంకా దీపాలు వెలిగించలేదు. చీకటి చీకటిగా వుంది గది. ఎవరూ కబురు పంపించకుండా లోపలికిరా రనుకొంది ఆమె. అందుకని అతను లోపలికి రాగానే, కోపంగా-

"ఎవరు! ఏం చేస్తున్నావు నాగప్పన్?" అంది నౌకర్ని.

"నేనే" అన్నాడు అతను. ఆశ్చర్యపడుతో.

కుర్చీ పక్కగా కూచున్న మనిషి దూరంగా జరిగాడు. అతను లైటు వేసి ఎదురు కుర్చీలో కూచున్నాడు. కొత్తగా వచ్చిన అతను పుత్త బిచ్చగాడిమల్లె వున్నాడు. అతని వంక అయిష్టంగా చూసి మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోయినాడు. ఆమె మేడపైకి రాగానే.

"ఎవరది?" అని అడిగాడు.

"బిచ్చం"

ఆమె అబద్ధం చెప్పిం దని తెలిసింది అతనికి. కాని అంత తన్న తరచవలసిన విధం తెలీక-

"ఎందుకు రానిస్తావు అట్లాంటి వాళ్ళని?" అని తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయినాడు.

అతని మనసు స్థిమితంగా లేదు. ఆ మనిషిని తా నెక్కడో చూశా ననిపిస్తోంది అతనికి. అతను-ఇదివరకో రెండు మూడుసార్లు వొచ్చినట్టూ, మళ్ళీ ఒకసారి వొచ్చినట్టూ నౌకర్లు మాటల ధోరణిలో అన్నారు. అంతేగాక ఆమె బాంకుబుక్కులో ఆమె అప్పుడప్పుడు వందా, రెండు వందలూ తీస్తున్నట్టు చూశాడు. ఇదివరకు అతనితో చెప్పకుండా డబ్బు తియ్యడం ఎప్పుడూ జరగలేదు.

ఆమె నడిగితే, ఏదో ఖర్చులు వొచ్చాయి జ్ఞాపకం లేదు అనేసింది విసుగ్గా.

ఒక రోజు అతను, ఆమె కారు దిగి హాలు లోపలికి వొచ్చేప్పటికి, ఆనాడు వొచ్చిన మనిషీ, ఇంకో అతనూ అప్పటికే కూచుని సిగరెట్లు కాలుస్తో మాట్లాడుకుంటున్నారు. ఆ మనిషి ఇప్పుడు శుభ్ర మైనాడు. అతను సూర్యనారాయణ. పలకరించకుండా ఎట్లా వుంటాడు అతను?

"ఏమిటీ! మీరా? ఆ సాయంత్రం మిమ్మల్ని గుర్తుపట్ట లేకపోయినాను" అన్నాడు అతను.

"అవును, బళ్ళు ఓడ లవుతాయి. ఓడలు బళ్ళు అవుతాయి" అన్నాడు అతను, వెనక్కి కూచుని సిగరెట్ పీలుస్తో. వాళ్ళని చూసి

ఆ వొచ్చిన వాళ్ళు అట్లానే కాలన్నా కదల్చకుండా హాయిగా పొగరు మోతుగా కూచున్నారు. కొంతసేపు మాటల్లేవు. కాలే సిగరెట్టుముక్కని తివాసీ మీద పారేసి, సూర్యనారాయణ-

"కుసుమా, నీతో వొంటరిగా మాట్లాడాలి" అన్నాడు.

"టీ తీసుకొస్తారు" అంది ఆమె.

"నా కెట్లానూ పనివుంది, వెడతాను.టీ నాకు పైకి పంపించు" అని లేచాడు అతను.

ముందు ఆమెని 'కుసుమ' అనగానే అతనికి కళ్లు తిరిగాయి. ఇప్పుడు సరిగా నుంచోలేకపోయాడు.

ఆమె చప్పున లేచి అతన్ని ఆపి, సూర్యనారాయణతో

"మాట్లాడేది ఇక్కడే మాట్లాడండి. రహస్యాని కేముంది"

అంది. మొహం ఎఱ్ఱ నౌతో.

"అట్లా ఐతే సరే. నేను మొన్న స్టూడియోలో చెప్పలా? రాజమాణిక్యంగారు ఈయనే'"

రాజమాణిక్యంగారు ఒకసినిమా కంపెనీ float చేస్తున్నారు. దానివివరాలు అడుగుతోంది. కుసుమ తెలుసుకున్న తరువాత.

"మీరు ఏమంటారు?" అంది అతనివేపు తిరిగి.

"ఏ విషయం?"

"ఆయన చెప్పిన వివరాల విషయం."

"కానీ చెయ్యనీ, చూద్దాం. ప్రస్తుతం ఆయన మాటలేగా ఆధారం!"

"నామాటలు అబద్ధ మంటారా? కావలిస్తే ఎల్లంగోలు రాజాగారిని—"

"అబద్ధమూ అనలేదు, నిజమూ అనలేదు. నాకు తెలియదంటు న్నాను," అని—

"ఐనా నీ కెందుకు ఈ వివరా లన్నీ?" అని ఆమె నడిగాడు.

"దాంటో పదివేలు షేర్లు కొంటే, సూర్యనారాయణగారికి హీరోపాత్ర ఇస్తాట్ట."

"సరే, ఆయనకి నమ్మకమైతే ఆ షేర్లు కొని, ఆ హీరో పాత్రని వెయ్యమను."

"ఆయనకి డబ్బేదీ? నన్ను సహాయం చెయ్యమంటున్నారు."

"అట్లాగా!"

"మీ రేమంటారు?"

"పదివేలు ధర్మం చెయ్యాలని వుంటే, చెయ్యి"

"ధర్మంకింద కాదు, పెట్టుబడికింద"

"పెట్టుబడికింద ఏమీ లాభంలేదు."

"మీ కారణాలు?" అన్నాడు కోపంగా రాజమాణిక్యం.

"మీతో కాదు నేను మాట్లాడింది."

"నే నడుగుతున్నాను మిమ్మల్ని."

"కారణాలు చెప్పనవసరంలేదు"

"అయినా ఒక్క కారణం చెబుతురూ?"

"మీ మాటలు వింటే చాలు, మీవంక చూస్తే చాలు, వేరే కారణం అక్కర్లేదు."

"ఆఁ" అనిలేచాడు మీదికి వొచ్చేట్టు రాజమాణిక్యం.

"కూచోండి కూచోండి" అంది ఆమె.

టీ వొచ్చింది. తాగకుండానే లేచి వెళ్లిపోయినాడు.

అతను పెద్ద ఆలోచనలో పడ్డాడు.

ఆమె అపాయంలోకి నడుస్తోంది. తనకి తెలియకుండానే వీళ్ళకి తనమీద చనువు నిచ్చుకుంది. త నేం చెయ్యాలి? ఆమె తనకు అంత అధికారం ఇస్తేనా? అంతవరకు తనేం అధికారం తీసుకోలేదు. అవసరం రాలేదు. ఇప్పుడు తాను కల్పించుకుని ఆమెని అదిలించి మేల్కొలపాలా? కాని ఆమెని ఒత్తిడి చేస్తే ఎంతవరకు ఆమె సహిస్తుందో! అనుమానం అతనికి. తన కెందుకని తప్పుకుంటే? కాని నిస్సహాయంగా ఆమెని వొదలడం అన్యాయం. అదిగాక ఆమె తన స్త్రీ! తనని అన్నిటికీ నమ్మిన స్త్రీ.

అరగంటకి ఆమె పైకి వొచ్చి అతని పక్కలో ముద్దుగా కూచుని. అసహజంగా నవ్వుతెచ్చుకుంటో—

"మరీ పెంకివా రాతున్నారేం? అంత కోపమా! వాళ్లేం చేశారు?"

"ఛీ వెధవలు. వాళ్ళని భరించలేను. ఐనా నీ కేం పని వాళ్ళతో?"

"అదేమిటి? ఏదో కష్టంలో వుండి సహాయంకోసం వొస్తే ఇంతలో ఏం మునిగిపోయింది? నేను కనుక్కున్నానుగా, ఆ రాజమాణిక్యం నమ్మకస్తుడే. నాకు కూడా చాలా నమ్మకం కుదిరింది. ఆ మాత్రం పరులకి సహాయం చెయ్యకుండా ఎట్లా బతకగలం?"

"చెయ్యి, నేను వొద్దన్నానా?"

"వొద్దనకపోతేనేం? చాలా అయిష్టంగా వున్నారు."

"వుండను మరి! సరదాకోసం బాంకునోట్లతో వంట చేస్తానంటే, ఇష్టం చూపుతానా మరి?"

"పోనీ లెండి, ఏదో నా సరదాకి ఆ డబ్బు ఇవ్వనీండి. ఇంక మనసులో ఏమీ వుంచుకోకండి."

"సరే కాని, ఆడబ్బుతో వాళ్ళ ముఖారవిందాలు నాకు కనపడడం మానుకుంటాయా?"

"ఆ, చెపుతాను."

"అంతే కాదు. నువ్వు వొద్దనుల్చుకోవాలి."

"వాళ్ళు వస్తే నే నేం చెయ్యను?"

"నాకు వొద్దుబు,"

"మరి వాళ్ళకి కోపం తెప్పించడం నా కిష్టంలేదు."

"నాకు కోపం తెప్పించడం?"

"ఏమిటా మాటలు? మీకూ వాళ్ళకీ సాపత్య మేమిటి?"

"నాకు లేదులే నీకూ వాళ్ళకి సంబంధ మేమిటి?"

"ఏముందీ? ధనం కలవాళ్ళకీ, లేనివాళ కీ వుండే సంబంధం."

"లక్ష లున్నాదు డబ్బులే వాళ్లు, కుంటివాళ్లు, గుడ్డివాళ్లు"

"వాళ్లకిచ్చేది వాళ్ళకి ఇస్తోనే వున్నాంగా. ఇంక మాట్లాడకండి" అని ముద్దుపెట్టుకుని వెళ్లిపోయింది.

ఆమె బాంకి బుక్కులో పదివేలు తరుగు.

పదిరోజు లయిందో లేదో మళ్లీ హాజరు సూర్యనారాయణ. ఈ సారి మంచి విలువగల సర్జి సూటులో. హాటు. నోట్లో చుట్ట. వొచ్చి చాలా పాతమిత్రుడి వల్లే వాళ్ళిద్దరితోనూ కబుర్లు చెపుతున్నాడు. అతను వెళ్ళాక, ఏమిటి మళ్లీ వచ్చాడంటే—

"ఏమిటి మరీ అంత క్రూరంగా మాట్లాడతారు? పాపం ఏదో కొంచెం పెద్దమనిషితో కలిపి బాగుపడదామనే మనిషికి అంతమాత్రం సహాయం చెయ్యకపోతే ఎట్లా? ఎందుకంత కోపం అతనిమీద? ఏం పీకుడా? అల్లరి చేశాడా? మరీ ఎవరినీ చూడకండా, స్నేహంచెయ్యకండా మనం వొంటరిగా బతకాలనా మీ ఇష్టం?" అని ఉపన్యాసం ప్రారంభించింది.

రెండురోజులకో మాటూ, రోజు విడిచి రోజు సూర్యనారాయణ వొస్తూనే వున్నాడు. ముందు వాళ్ళని డిన్నరుకి పిలిచాడు ఒసోటాలో. తాను విస్కీ తాగి, అతన్ని కూడా తాగమని బలవంతం చేశాడు. తాగనంటే హాస్యం చేశాడు. తరవాత వాళ్ళిటోంనే అప్పుడప్పుడు భోజనం చేస్తున్నాడు. వీళ్ళిద్దరూ బైలుదేరితే అతను మూడో వాడౌతున్నాడు. క్రమంగా అతని తాగుడు హెచ్చుతోందనీ తెలుస్తోంది. కాని, ఏ మాత్రమూ ఇతరులకి ఇబ్బంది కలజెయ్యడు. జాగ్రత్తగా మసులుతాడు.

ఆ సూర్యనారాయణ కంపెనీని ఆమె ఎన్‌జాయ్ చేస్తోంది. తన కెందుకు అత నంత పడడు? అని ప్రశ్నించుకున్నాడు అతను. ఆమె మీద ఏదో కొంత స్వతంత్ర మున్నట్టు అతను ప్రవర్తించడ వల్లనేమో! తనకు తెలీని వ్యవహారం ఏదో వుంది.

నెలరోజుల్లో వాళ్ళ ఇల్లు మామూలు నివాసమయింది సూర్యనారాయణకి. అతనికి ఏమి చెయ్యాలో తెలీలేదు. వాళ్ల మేడమీద చేసే రిహార్సల్సులో కూడా జోక్యం కలుగచేసుకుంటున్నాడు సూర్యనారాయణ. ఆమె నటించిన చిత్రాలలో లోపాలు చూపి. తన సలహాకింద అవన్నీ సరిదిద్దుతానని చెప్పాడు.

ఓరాత్రి అతను ఆమెతో పెద్ద తగాదా ప్రారంభించాడు.

"మీ కంత ఇష్టం లేకపోవడానికి కారణం కనపడదు. పోనీ

మీ కిష్టంలేదు గనుక ఆయన్ని పొమ్మందా మంటే, ఎట్లా పొమ్మనాలో తెలీటం లేదు నాకు."

"మాట్లాడకు నువ్వు అతనితో."

"ఎట్లా, పలకరించే మనిషితో మాట్లాడకపోవడం?"

"నేను పొమ్మంటాను."

"అదేగా, వొద్దనేది నేను."

"సరేలే, అతనిట్లా వొస్తోవుంటే, నేనిక్కడ ఉండడం కష్ట మౌతుంది."

దాంతో ఆమె ఏడ్చింది.

"నేను నీ భార్యని కానుగనకనేకదా, అంత సులభంగా, ఉండను పోతాను, అనగలిగావు?" అని.

"నా భార్యవే ఐతే ఇంతవాదన ఎందుకు? నిన్ను వాడి ముందే రెండు తన్ని, వాణ్ణి అవతలకి నడవ మందును."

"అంతేగా మొగవాళ్ళకి చాతనైనపని. తన్నండి పోనీ, మీ కంత సరదా ఐతే."

"తన్నను. అంతకన్న మంచిపని. నిన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటాను."

"నన్నా? మీకు భార్య ఉందిగా."

"ఉంటేనేం?"

"నే నంత పాతకానికి వొడికట్టుకొను. పాపం. ఆమె ఏం చేసిం దని, నేను ఆమెకి ద్రోహం చేయడం?"

ఆడవాళ్ళతో ఏ మొగవాడు వాదించ గలడు? అందుకునే ఓడుతాడు.

"ఇప్పుడు నువ్వు చేసే దేమిటి?"

"నే నేం చేశాను? మీ భార్యని రావడానికి వీల్లే దన్నానా? రేపు పిలిపించండి."

"ఈ పరిస్థితుల్లో ఎందుకు ఉంటుంది?"

"దానికి నే నేం చెయ్యను?"

"నే నేమన్నా ఆమె రావాలని అన్నానా?"

ఆంతటితో విసుగెత్తి ఎక్కడ అసలు ప్రారంభించారో అక్కడ విడిచి వూరుకున్నారు.

వాళ్ళకి సూర్యనారాయణ వర్మనెంటు మిత్రుడైనా డని నిశ్చయ మయింది. అదిగాక ప్రతి రోజూ అతను ఎక్కువ స్థలం ఆక్రమించు కుంటున్నాడు. ఏం చెయ్యాలి తను? అతను అసలు రాకూడదని పట్టు పట్టాలి. పడితే ఎటు మొగ్గుతుందో మరలు! ఎటు మొగ్గనీ ప్రస్తుత స్థితి మాత్రం దుర్భర మనిపించింది అతనికి. భవిష్యత్తు కూడా తన ఉవ్వా సనకే మొగ్గు చూపు తోంది. కాని తొందర పడకూడదని సుమతీ శతకం పద్యం చదువుకున్నాడు ఓసారి. కాని—

కదలని వాళ్ళని కాలమే కదలిస్తుంది.

ప్రతి వ్యవహారంలోనూ అతను ఏం చెప్పినా సూర్యనారాయణ గారు ఇట్లా అంటున్నారు అవి అంటుంది ఆమె. సూర్యనారాయణ సలహా ఎప్పుడూ తన సలహాకి సరిగా వ్యతిరేకం. చివరికి తాను చెప్పిన మార్గాన్నే వెడుతుంది ఆమె. కాని అది తన ఘనతవల్ల కాక సూర్యనారాయణ సలహా అనర్థదాయకమని ఆమెకి తెలీడంవల్ల నేమో ననిపించింది అతనికి.

ఆ చివరి రాత్రి డ్రాయింగు రూములో ఆమే, సూర్యనారాయణ చాలా ఉత్సాహంగా కబుర్లు చెప్పుకుని నవ్వుకుంటున్నారు. అరగంట నించి తనని పలకరించలేదు. లేచి పోవామా అనుకుంటూ ఉండగా వాళ్ళే లేచారు—

"స్థానం వారి విప్రనారాయణకు వెడదాం" అని.

వాళ్ళిద్దరూ వెళ్ళిపోయినారు. భగ్గుమంది అతని ఆగ్రహం.

రెండు నిమిషాల్లో ఆమె వెనక్కి వొచ్చి—

'రారేం?' అంది.

"ఎక్కడికి?"

"ఏం విచిత్రం? వినటంలేదా మీరు?"

"విన్నాను. కాని వొస్తాననలేదే."

ఈలోపల బైటనించి అతను 'కుసుమా' అని కేకలు వేస్తున్నాడు.

"అయితే, రారా?"

"రాను."

"ఏం చేస్తారు ఒంటరిగా? రద్దురూ!"

"నేను రాను...."

"కుసుమా" అని కేక.

"సరే మీ ఇష్టం"

అని వెళ్ళిపోయింది.

అంతే, పావు గంటలో తన బట్టలు సర్దుకుని రిక్షాలో రైలు స్టేషన్‌కి వెళ్ళాడు—వాళ్ళ సొంత వూరికి ప్రయాణం.

5

పెద్ద సౌధం, దీపాలు, కారు, నౌకర్లు, మంచి వంటలు — ఇవన్నీ ఒక్కసారిగా వొదిలి, పల్లెటూరిలో పడిపోయిన ఇంటో ముసలి తండ్రి దగ్గర చేరాడు అతను. తడుముకున్నట్టు ఉందిగాని చాలా శాంతిగా వుంది. ఆమె మీద పెద్ద ప్రేమ అతనికి ఎప్పుడూ లేదు. అందు కని ఏమీ బాధపడ లేదు. అతని సొంతం నాలు గెకరాల పొలం ఉంది ఆ ఊళ్లో. దాని సంగతే మరిచిపోయినాడు. తన పొలమూ, తన తండ్రి పొలమూ సేద్యం ప్రారంభించాడు. ఇంటి దగ్గిర తన వితంతువు అక్క లక్షణంగా వొండిపెడుతోంది. కాలం హాయిగా గడిచిపోయింది.

అతని భార్యని తీసుకురావడానికి బంధువులు ప్రయత్నించారు గాని ఆమె రానంది. సినిమాలూ, పత్రికలూ ఏమీ లేవు ఆ పల్లెటూళ్లో క్రమంగా ఆ వూరివాళ్ళందరూ అతన్ని తమరిలో ఒకరిగా తీసుకున్నారు. దంపుడు బియ్యం అన్నం, కందిపప్పు, గేదెనెయ్యి, పెరుగూ-బాగా బలిశాడు అతను. అవసరమైనప్పుడు పొలంలో స్త్రీలకి ఏమీ తక్కువ లేదు. ఆ రోజుల శాంతి ఎన్నడూ ఎరగడు జీవితంలో అతను. ఇప్పుడు చాలా ధనవంతుడు. ఏ చింతలూ లేవు అతనికి. కాని ఎక్కడో శాంతి తక్కువ. బుద్ధి ఉన్నవాడు ఎవరైనా, నాలుగు

ఎకరాల పొలం ఉంటే దాన్ని వొదిలి ఇంకోపని తలపెట్టడు, పట్టణపు బొమ్మల వెంట ఎన్నడూ తిరగడు, అనుకున్నాడు.

సంవత్సరన్నర గడిచింది.

ఒక మధ్యాన్నం ఆమె ఇదివరకుకన్న పెద్దకారులో వొచ్చింది. ఆకస్మాత్తుగా ఆ పల్లెటూరికి. సరాసరి మద్రాసు నుంచి—పెట్రోలు రేషన్ రోజుల్లో. అతను పొలంలో వున్నాడు కుప్పలు నూర్పిస్తో. అక్కడికి నడిచివొచ్చింది. ఆమె వెంట పెద్ద గుంపు. అప్పటికి ఆమెని చాలా మరిచిపోయినాడు అతను.

"ఏమి టిది?"

"పదండి"

"ఎక్కడికి?"

"ఎక్కడికి? మద్రాసు."

"ఏం సంగతి?"

"సంగతి లేదు ఏం లేదు, బైలుదేరండి."

"నేను రాను."

"వొస్తేనేగాని నేను పోను."

"వుండు. మళ్ళీవస్తాను. యీ దిబ్బమీద కూచో, నేను వొచ్చిందాకా."

అని పొలంలోకి కూలీల దగ్గరికి వెళ్ళిపోయినాడు. అతను తిరిగి వొచ్చేప్పటికి సూర్యుడు అస్తమించాడు. మాఘమాసపు మధుర మైన గాలి వీస్తోంది, వరిమోడులమీదనించి. ఆమాసపు సాయంత్రాల అందం, అల్లరి చేసి నిద్రకి కన్ను మూసుకునే అందమైన పాపాయిల కళ్ళ కింద మాత్రమే చూడగలం. అతను చమవొంటితో వొచ్చి కూచోగానే-

"ఏం బతుకు ఇది?" అంది.

"చుట్టూ చూడు."

ఎదురుగా శుక్రుడు ధగ ధగ మంటున్నాడు.

"సరే లేండి. ఆ ఇల్లు ఆ మనుషులు!"

"సినీమావాళ్ళకన్న అన్యాయమా?"

"కాని మీ రెట్లా వున్నారు ఇట్లా?"

"చాలా హాయిగా"

"మీరు రావాలి"

"ఎన్నటికీ రాను"

"నా మీద కోపం పోలేదా మీకు?"

"మళ్ళీ రాదలుచుకుంటే ఆలోచించాలి. కాని నా కెందుకు? కోపమూ లేదు, ఏమీ లేదు."

"మీరు రానిది నేను పోను."

"వుండమంటినిగా!"

"నా పనులో?"

"వెళ్లూ!"

"వెళ్ళను, మీ ఇంటోనే వుంటాను."

"ఏం తింటావు? కందిపప్పు, తోట కూరా...."

"ఓ తింటాను"

"ఇంకేం? వుండు."

"ఎంతకాలం?"

"సూర్యనారాయణ రానంత కాలం."

"ఆదీ, అట్లారండి. అక్కడ వుంది మీకోప మంతా"

ఆమెవంక చూస్తున్నాడు. ఆమెకి అందం వొస్తోంది, పరిస్థితుల మహిమ. నీతో చదువుకుని, నీచేత తన్నులు తిన్న కుంక— వాడు ఓ డాక్టరైతే ఆ కాసిని ఏళ్ళల్లో ఆ బాధ్యతా, ఆ జ్ఞానమూ! అతన్ని ఎంత మార్చేస్తాయి! అకస్మాత్తుగా ధనం వొస్తే ఆరు నెలల్లో మనిషికి ఘరానాషావుకారు బరువు వొస్తుంది. అందువల్లనే ధనానికీ, విద్యకీ, అధికారానికీ అంత విలువ ప్రపంచంలో. అవి వుండడమనేతే కాదు, అవి మనిషికి ఇచ్చే పాలిష్, నాగరికతవల్ల.

"వున్నాడా?"

"లేదు. అప్పుడే పోయినాడు."

"ఎందుకు పోయినాడో పాపం."

"పోలీసుల్ని పిలిపిస్తావని బెదిరిస్తే."

"ఎందుకు అంత ఘోరమైనపని చేశావు?"

"తాగుడు ఎక్కువై తే...."

"ఓ మవ్వేం చేస్తున్నావు?"

"మీకు తెలీనట్టు"

"నా కెట్లా తెలుస్తుంది?"

"అదేమిటీ! పత్రిక లా?"

"మాపూరు ఏవీ రావు"

"రావుంది. మామూలు వనే. ఎక్కడా పూపి రాట్టంలేదు. సినిమా పత్రికాలు తెచ్చాను. ఈనెలవి. కారులో వున్నాయి. చూపిస్తాను."

"మరి ఇప్పుడు తీరుబడి ఎట్లా అయింది?"

నవ్వింది.

"మూడు రోజుల్లో మద్రాసులో వుండకపోతే అరడజను డై రెక్టర్లు పరుగెత్తుకుని వొస్తారు ఈవూరు. మిమ్మల్నీ నన్నూ కట్టి పడేసి తీసుకుపోతారు."

"న న్నెందుకు?"

"మీరు లేంది నేను రానంటే."

"సరేలే, ముందు పద. రాత్రికి భోజనం చెప్పి చేయించాలి నీకోసం."

అని మాట్లాడుకుంటో పొలాల్లోనుంచి నడిచి ఒచ్చారు. ఎత్తు మడమల చెప్పులతో ఆమె మెరకపల్లాలలో జారుతూవుంటే అతను ఆమెని పట్టుకుంటో, వాళ్ళ వెనక గుంపు.

భోజనం ఆమెకి వేరే వొడ్డించారు కులభేధం ప్రకారం. కాని పడకలకి కులభేదం పాటించరు, ఎంత శ్రోత్రియులూ. దృష్టిదోషం లేదు, ఎంగిలిదోషం లేదు-ఏశాస్త్రంనోనూ, అవిషయంలో.

రాత్రి నిద్రలో అతను ఏ నందనవనాల్లోనో తేలిపోతున్నాడు, గొప్ప వెంటు సోరభాల్లో. పదిమంది అప్సరసలు అతన్ని కావలించు కుని, ఒక్కసారిగా పదిమందీ అతన్ని మానభంగం చెయ్యాలని ఆత్రుతపడుతున్నారు. సగం తెలివి వొచ్చి, పది దేవతాపాత్రలు ధరించిన ఆమె, ఈలోకం వాస్తవంలో కల్పిస్తున్న ఇంద్రజాలమని

సగం తెలుసుకుని, ఆ అమృతానుభవం ఎక్కడ ఈలోకంమల్లే సాధారణమౌతుందో నని ఆలోకంలోకి వెళ్ళిపోయినాడు.

ఆరాత్రే నిశ్చయమయింది అతనికి, ఆమెతో వెళ్ళక ఎట్లానూ తప్పదని.

తెల్లారకట్ట; కిటికీ పక్కన విచ్చిన పారిజాతపు సువాసనల్లో కోయిల అరుపుల్లో, కిటికీలోకి తొంగి చూసే చందమామ వెలుగులో, ఆమె అతని రొమ్ముమీదనించి తలని తప్పించుకుని, మర్యాదగా తన పక్కమీదికి వెళ్ళిపోయింది.

ఆ పూళ్ళో పొద్దున్న కాఫీ లేదు. ఆమెకి తలనొప్పి—పొరుగూరికి మనిషిని పంపారు కాఫీపొడరుకోసం. ఆమె మద్రాసు పోదామని పోరు.

రాత్రి ఆమె పెదవుల మధ్య ముద్దుమాటలు రహస్యాలూ పలికిన, అతని నిరాకరణలో నిన్న సాయంత్రపు బల మేదీ?

"నా రాణీ. నా కోయిలా. నా లిల్లీ పుష్పం," అని అతనూ.

"నా రాజా, నా దున్నపోతూ, నా ముళ్ళకంత" అని ఆమె.

అంటో అర్ధరాత్రి డ్యూయెట్ పాడుకున్న తరవాత, తెల్లారి ఎట్లా కఠినంగా మొహం తిప్పుకోగలడు? అత నేం విశ్వామిత్రుడా, దుష్యంతుడా?

కాని రాత్రి అమరత్వంలోంచి, స్వప్నలోకంనించి, వాస్తవలోకి కళ్ళుతెరిచాడు. స్వప్నంలోంచి వాస్తవంలోకా, వాస్తవంలోంచి స్వప్నంలోకా, లేక సుందర స్వప్నంలోంచి నిస్సారస్వప్నంలోకా! అది మహాఋషులు తేల్చవలసిన విషయం.

మొత్తానికి వాళ్ళ మామూలు దుష్టప్రపంచంలో, పాతజ్ఞాపకాల రోషాలూ, ముందు జీవితం మీద భయాలూ ఆలుముకున్నాయి అతని మనసుని.

"నేను వొచ్చి ఏం చెయ్యను? మళ్ళీ ఉద్యోగం ఇప్పిస్తావా?"

"కాదు, మీరు పత్రికలు చదవకపోవడం అనర్థ మొచ్చింది. నేనే ప్రొడ్యూసర్ కాబోతున్నాను."

"ఐతే?"

"మీరు డైరెక్టరు నా చిత్రానికి."

"నేనా? నాకేం బాతనవుతుంది?"

"అదేమిటి? అన్ని చిత్రాలు అంత విజయవంతంగా తీసి ఈ నాడిట్లా అంటున్నా రేమిటి?"

"సరేలే. నిజం మాట్లాడు."

"నిజమే. ఇవ్వాళ చిత్రాలు తీస్తున్న డైరెక్టర్లకి ఏం బాతవవును? మీ కంతమాత్రం బాతకాకపోతుందా?"

"ఎందుకు నన్ను తీసుకుపోయి నువ్వు పైకి నెట్టడం? ఏమీ ఉపయోగం, అర్హతా, అవసరం లేకుండా నేను వొచ్చి తక్కువ వేషాలమల్లేనే ఓ డైరెక్టరు వేషం వెయ్యడం? నువ్విచ్చిన ఉద్యోగం పీడయమీద ఆధారపడ్డం? మళ్ళీ నే నా ఇరుకులో పడతలుచుకోలేదు."

"కాని నా సంగ తేమిటి?"

"నీ సంగ తేమిటి?"

"మీకు తెలీన? మీరు నన్ను వొదిలి వెళ్ళిన చోటనే ఉన్నా నన్నమాట. కొత్తవారు నాకు అర్థం కావటం లేదన్నమాట. మీ అవసరం తెలిసిందా?"

"అందువల్లనా ఈ ప్రేమనటన నా మీద?"

ఆమె కన్నీళ్లు పెట్టుకొని లేచిపోయింది. అతను వెంటపడి.

"నే నన్నదాంటో తప్పేముంది?" అని అడిగాడు.

ఈ విషయాలు వుత్తవాదనతో అర్థ మయ్యేవి కావు. నాకు మీ కైన అవసరం ఎట్లాంటిదో గుర్తించకపోతే నే నింక ఏం చెప్పి మిమ్మల్ని నమ్మించగలను? నా అవసరాన్నిపట్టి మీ మీద ప్రేమ చూపుతున్నా నంటే నే నేం జవాబు చెప్పగలను? మీ హృదయానికి నిజం తెలియాలిగాని!"

ఆ సంగతి లోపల ఎక్కడో అతనికీ తెలుసు.

"మరి మళ్ళీ సూర్యనారాయణలు తటస్థించ రని నమ్మక మేమిటి?"

"సూర్యనారాయణ ఒక్కడే గనక."

"ఈలోకంలో అట్లాంటి వాళ్ళకి తక్కువేముంది!"

"లేదు. కాని నాకు నిజజీవితంలో చిన్నప్పుడు నాకు తాళి కట్టిన మొగుడు ఒక్కడే గనక. అతనే సూర్యనారాయణ."

ఆగిపోయినాడు అతను.

"పాతివ్రత్య మనండి. దుష్టుడే! తోసుకు వొచ్చాడు. మీచేత తన్నించడం తప్ప గత్యంతరం లేదు, అతన్ని వొదుల్చు కోవాలంటే భర్త అనే పదంమీది గౌరవ మనండి, స్కాండల్ అంటే భయ మనండి. ఏం చెయ్యలేక పోయినాను. మీ మీదకూడా కొంత కోపమే ననుకోండి, అంత మాత్రం కొంచెం వొపికా, నామీద నమ్మకం మీ కెందుకు లేకపోవా లని! మీరు అతన్ని తంతే నా రహస్యం బైటపడుతుం దనీ."

"నాతో రహస్యం చెప్పేపివుండ కూడదూ?"

"అహా! ఏం నంగనాచిలాగు మాట్లాడతారండీ! చెపితే మా ఇద్దర్నీ ఆశీర్వదించి తైలెక్కరూ?"

పూర్తిగా లొంగిపోయినాడు అతను.

మర్నాడు ఆమెతో కాశెక్కాడు.

తండ్రీ అక్కా ఒక్క మాటనలేదు. అక్కడే ప్రేమగల బంధువుల ఆధిక్యం. ఏకష్టసమయంలో నైనా వాళ్ళ అండను చేర వొచ్చు. మళ్ళీ ఏ ప్రశ్నా లేకుండా వాళ్ళని వొదిలి పోవాచ్చు. అందు కనే తల్లిదండ్రుల ప్రేమకి అంత ఆధిక్యం ఇస్తారు.

తక్కిన కథ మీ అందరికీ బాగా విదితం. మమ్మల్ని మర్యాద చెయ్యవలసిన అవస్థపట్టింది పాపం మీకు. మీ ఇళ్ళకు మమ్మల్ని పిల వాలి మీరు.పిలిచినా పిలవకపోనా మా ఇంటికి రావడం తప్పలేదు మీకు. మా ఇంటికి వొచ్చి మీరు మమ్మల్ని గురించి ఏం మాట్లాడుకుం టారో తెలుసు మాకు. ఎట్లాతెలుసునంటే, మావంటి వొదులు దంప తుల్ని గురించి మీ రేం మాట్లాడుతో వుంటారో వింటోనే వున్నాంగా! పెళ్ళి ఆయిందంటే ఇంక వాళ్ళ సంగతి మాట్లాడటానికి ఏమి వుండదు. వాళ్ళు ఏ బూతు ప్రమేయమూ లేకుండా ఏదో పవిత్రంగా ధర్మ సంస్థాపనలో లోకసంగ్రహం చేసుకుంటూ వుంటారు.

ఆ పనినే ఏదో చాలా లంపటంగా నీచంగా, పసువులమల్లే చేస్తారు పెళ్లికాని వాళ్ళు. మమల్ని వెక్కిరించునే సంతోషం మీనించి తీసివెయ్యడం మాకు ఏమీ సంతోషంగా లేదనుకోండి. ఎదటవున్న వాళ్ళల్లో చాలా మంది ఒకే మనిషితో ఒకే పక్కమీద నిద్రపోవటం లేదన్న సంగతి ఈ పవిత్ర వివాహ సమయంలో మనం ఎవరం దాచుకో నక్కర్లేదు.

ఇంతకీ చట్ట ప్రకారం, నా భార్య నాతో కాపురం నిరాకరించింది కనుక విడాకు లివ్వ వొచ్చు. కాని సూర్యనారాయణకే అట్లాంటి నోటీసు పెడితే ఒక్కగంటలోన దూకుతాడు ఆమెవాళ్ళో. అందుకని అతన్ని ఇంకో పద్దుకిందికి తీసుకొచ్చారు. అతన్ని మా ఇంటికి మిత్రుడికింద ఆహ్వానించాం. అతనికి అడక్కుండానే చెక్కులు ఇచ్చాము అతి ప్రేమతో. పర్యవసానం? మితిమీరిన తాగుడు. ఆ మూలంగా అతనికి విడాకు లివ్వటం చాలా సులభ మయింది. ఆ మహానుభావుడు కోర్టులో పలికిన బూతులు పత్రికాధిపతులు పూర్తిగా సూచించారు.

ఎందుకు చెప్పాను ఈ కథ?

మీలో అనేకమందికి దీంట్లో ఏదో ఓ భాగమన్నా మార్గదర్శకంగా వుండకపోతుందా అని.

ఇంత క్షమతో మీరు నా కథ విన్నందుకు వందనాలు.

ఈ కథనించి నేనో విషయం తెలుసుకున్నాను. ఆ, ఒక్క నిమిషం వోపిక పట్టండి, మీకోసం పక్కగదిలో ఐస్‌క్రీం, ఫలహారాలూ తయారుగా వుంచుతున్నారు. ఆ సంతోషంలో ఇది వినండి. వెళ్ళిపోవచ్చు. నేను చిత్రాలకి విజయవంతుడైన దర్శకుణ్ణి ఐనానంటే, లోకంలో ఏ మనిషైనా దర్శకుడు కావొచ్చునని వేరుగా రూఢిచెయ్యనక్కర్లేదు. కాని ప్రతిమనిషీ కాలేదు. ఎందుకంటే నాకూ, చాలామంది తక్కిన వాళ్ళకీ ఒక్క భేద ముంది. అది నన్ను ప్రేమించే స్త్రీ నాకిచ్చిన ఆత్మబలం, విశ్వాసం! ప్రేమగల స్త్రీలు ఈ కాలంలో పురుషు

డిలో వుండేలోపాల్ని జాగ్రత్తగా వెతికి,అతను ఎందుకూ అసమర్థుడనీ, ఒకవేళ అతను ఏవుఉద్యోగంలోనో,కళలోనో కొంత ఆధిక్యాని సంపాయిస్తే, అది ప్రజల మూర్ఖత్వంవల్లనో, అతను చేస్తున్న మోసం వల్లనో తటస్థించిందని వాదించి, తమభర్తల ధైర్యస్థైర్యాన్ని గుంజి, చంపడంలో తమ ప్రేమాధిక్యాన్ని నిరూపణ చేసుకుంటున్నారు. కాని ఏ అదృష్టంవల్లనో, ఈ కుసుమ నాలో విశ్వాసాన్ని ప్రతిష్ఠించి, నన్ను రగిల్చి, సాధారణమైన మానవుణ్ణి ఒక ప్రతిభావంతుణ్ణి చేసింది. అదీ భేదం.

ఇక మనం లేవవచ్చు.

———